

JAV - SOVIETŲ SANTYKIAI

AMERIKOJE GIRDISI BALSŲ, SKATINANČIŲ PREZIDENTĄ JOHNSONĄ, KINIEČIŲ-SOVIETŲ NESUTARIMO AKIVAIZDOJE, GRIEBTIS INICIATYVOS PAGERINTI SANTYKIUS SU MASKVA, TACIAU ŠIUO METU DAR NEAIŠKU, KAS TEN YRA TIKRASIS VIESPATS IR GALIMAS DAIKTAS, KAD STOVIME REVOLIUCIJOS ISVAKARĖSE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Artėjanti JTO įsteigimo sukakties proga New York Times ragino prezidentą Johnsoną griebtis iniciatyvos pagerinti JAV - Sov. Sąjungos santykius. Esą, Maskvos pastangos atgauti kiniečių simpatijas nuėjusios niekais. Pekinas ir toliau kaltina Maskvą nusileidimu amerikiečiams, todėl sovietai turi būti nusivylę ligi šioline savo politika, kuri aukojusi geresnius JAV - Sovietų santykius kiniečių pasitikėjimo įgijimui. Dėl viso to prezidentas Johnsonas turės progos pasėkti Kennedy pavyzdžių ir rasti bendrus interesus su Maskva, JAV, Sovietų Sąjungos ir likusio pasaulio naudai.

Na, kas liečia likusį pasaulį, tai "geri" Sovietų Sąjungos -- JAV santykiai nuo pat Jaltos laikų buvo tikra nelaimė, nes Maskva juos bandė išnaudoti savo imperialistinių kėslų siekimui, o Washingtonas norėjo to nematyti. Tačiau, jei prezidentas Johnsonas ir pasėktų N.Y. Times patarimu ir padarytų kokį dramatinį žingsnį, labai abejotina, ar Maskva jį atsakytų. Tai dėlto, kad šiuometu Maskvos režimas nėra taip nusistovėjęs, kad kas nors drįstų pasiūlyti kiek toliau einančias permainas. Šioje vietoje mes jau senokai kalbėjome apie Stalino kulto atgimimą, dabar tai jau visi

pastebėjo ir tas reiškinys yra labai būdingas. Jis byloja už tai, kad Sovietijoje siekama stiprybės semtis iš praeities...

U.S. News & World Report savaitraštis paskelbė įdomių samprotavimų apie sovietų režimo keitimąsi, kuris gali priversti prie tam tikros revoliucijos t.y. tokios eigos, apie kurios galimybes JAV vengiama kalbėti. Beveik visuotinu įsitikinimu čia sovietinis režimas laikomas nesugriaujamu.

Tas savaitraštis remiasi daugiausia prancūzų autoritetu sovietų reikaluose ats. gen. štabo pulkininku Michel Garder nuomone, kuris yra parašęs knygas apie Raudonosios Armijos istoriją ir sovietų - vokiečių karą. Bet ir kiti "kremlinologistai" kaip britų Victor Zorza, kalba apie tam tikrą trūkimą sovietų viršūnėse, apie kovą tarp reformistų ir konservatorių. Hamburgo "Die Welt" neseniai susirūpinęs klausė: "Stalinisten nach vorn?" (Stalinis - tai į priekį?).

Už Stalino laikų gražinimą esą nusiteikę sovietų maršalai, kurių reikšmė ir svaris Chruščiovo viešpatavimo metu buvo gero-kai nusmukęs. Už Stalino metodų gražinimą yra, savaime aišku, ir didelis Sovietų Saugumo aparatas.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

IDEOLOGINĖS paliaubos tarp Maskvos ir Pekino, įvykusios po Chruščiovo nuvertimo, atrodo, dabar visiškai nutrauktos. Kiniečiai staiga atidengė savo kortas, sakydami: "Mes buvome įdėję kai kurių vilčių į naujuosius Kremliaus valdovus. Keletą mėnesių stebėjome jų politiką. Bet jie pasirodė nepagydomais revizionistais, arogantiškais politikais, šovinistais, siekiant su amerikiečiais pasaulio pasidalinimo".

Svarbiausioji kiniečių - sovietų ginčų problema šiandien yra: įsikišti Vietname, ar ne?

Keista, kad Maskva, kuri skelbiasi ieškanti taikingo sugyvenimo su Vakarais, Pekinui pasiūlė kai kurias įsikišimo į Vietnamo karą formas, kurioms Pekinas priešinosi.

Kiniečiai uždarė savo sienas sovietų kariniam transportui į Vietnamą. Maskva dėl to protestavo ir Pekinas praleido tik amuniciją Vietkongui, bet visi sovietų "kariniai patarėjai", kurių buvo arti 20,000, turėjo nuo Kinijos sienos grįžti namo.

Jei tai būtų tiesa, išeitų, kad kiniečiai stengiasi užkirsti kelią kariniams įsikišimui į Vietnamo konfliktą, nenorėdami leisti sovietams su amerikiečiais ten išbandyti savo jėgas. Toks žingsnis iš Pekino pusės būtų nepateisinamas, ar Pekinas pakartotinai nekaltintų sovietų, kad jie neremia Vietkongo ir Š. Vietnamo? Tad kodėl dabar sabotuoti sovietų pagalbą? Pagaliau, kaip paaiškinti sovietų skelbiamą "koegzistenciją" ir įsikišimą Vietname?

Bet smulkiau panagrinėjus sovietų - kiniečių ginčą, tai atrodo galima.

Pekinas įsitikinęs, kad Vietkongas savomis jėgomis laimės karą Vietname, jei tik gaus užtenkamą amunicijos ir jam nereikalingi sovietų "kariniai specialistai". Vietnamą karą jie prilygina Al Žirui, kur pusė milijono prancūzų karių turėjo nusileisti keliasdešimčiai rikiuotoms partizanų. Moderniškas apginklavimas mažai turi reikšmės kalnuose ir džunglėse.

Sovietai galvoja kitaip. Jie mano, kad prezidentas Johnsonas nesutiks pasitraukti iš Vietnamo, kaip de Gaulle pasitraukė iš Alžiro, ir į Vietnamą siųs vis naujus kariuomenės patiprinimus. Būvimas sovietų "specialistų" gaudint amerikiečius, bijant sukelti pasaulinį karą ir pradėtose derybose komunistai išeitų laimėtojai.

Sovietų galvojimas gal teisingas, bet kiniečiai bijo, kad sovietai su savo kariais neužvaldytų Š. Vietnamo ir šaukia, kad Maskva už vietnamiečių nugaros galinti susitarti su amerikiečiais ir neleis įgyvendinti revoliucinius užsimojimus Azijos pietryčiuose.

Pekinas mano, kad šiuo metu nėra reikalo atvirai kisti į Vietnamą ir erzinti amerikiečių. Visą reikalą palikti susitvarkyti patiems Vietnamo partizanams su amerikiečiais. Jie primena sovietams raketų įrengimą Kuboje, iš kur vėliau Chruščiovas gėdingai turėjo pasitraukti.

Šis ginčas tarp sovietų ir kiniečių, galimas dalykas, bus iškeltas ateinančią savaitę Alžire susirenkančioje Azijos ir Afrikos tautų konferencijoje.

JUSTAS PALECKIS Kėdainiuose vizituoja kolchozą. Pamatęs lauke dirbantį seną kolchozininką klausia:

-- Tai kaip, tėvuk, ar derlius šiais metais geras?

-- Kaip visada! -- atsakė kolchozininkas. -- Blogesnis negu buvo pernai ir geresnis, negu bus ateinančiais metais...

(Vg)

Šitas bandymas grįžti prie Stalino laikų ir metodų gali privesti prie tam tikros revoliucijos, kurios Garder laukia apie 1970 metus.

Pasak jo, tai, kas dabar vyksta Sovietijoje, panašu į vėžio ligą žmogaus kūne. Stalinas buvęs ir sovietinis popiežius ir imperatorius kartu. Kiekviena sistema ieško savo egzistencijos pateisinimo. Karaliai sakosi gavę teisę valdyti iš Dievo. Prezidentai per rinkimus. Stalinas savo režimą teisingo "istoriniu neišvengiamumu", kurį pats interpretavo, kaip jam geriau tiko.

Reikėjo net vienuolikos metų, kad tą sąvoką sugriovus. Paskutinis "popiežius - imperatorius" Chruščiovas prieš savo nuvertimą buvo virtęs bejėgiu seniu. Kai kas čia žiūri sovietų režimo demokratizavimą ar sužmoginimą. Tačiau drama čia slypi tame, kad negalima sužmoginti nežmonišką sistemą jos nesugriaujamant.

Garder netiki, kad kariuomenė galėtų sukilti. Ko galima tikėtis, tai menadžerių -- įmonių ir įstaigų vedėjų revoliucijos, prie kurios galėtų prisidėti kai kurie partijos nariai, jaučią vėjų pasikeitimą. Prie tų gal ir prisidėtų kai kurie kariuomenės ir saugumo viršininkai. Pati revoliucija įvyktų nejuokiomis, kaip Chruščiovo nuvertimas. Faktiniai tai būtų valstybės aparato suklimas prieš partijos aparatą. Režimo sužmoginimas privedė prie tam tikro pasitikėjimo įgijimo aukštųjų pareigūnų tarpe. Kai Stalinas mirė, buvo aišku, kad jo įpėdininkystė perims vienas iš penkių ar šešių jo artimiausių bendradarbių. Šiuo metu dėl vadovavimo varžosi koki trys šimtai kandidātų ir atsiranda vis daugiau tokių, kurie klausia: kodėl ne aš?

Pagrindinė problema lieka kolektyvizmas. Čia jokios pusiausios priemonės negali padėti. Jei svoris ir reikšmė gražinama individui, reikia atsakyti nuo kolektyvizmo idėjos. Garderio nuomone, Sovietija ilgainiui pereis prie liberalios technokratiškai socialistinės sistemos. Bet tai nereiškia, kad Rusijos santykiai su JAV pagerėtų. Priešingai, ji toliau varys šovinistinę politiką.

Pekinas galės šiaurės pusių Maskvą, nes toji neturinti vado. Chruščiovas su savo Kubos avantaūra bandė priversti prie naujos Super-Jaltos, nusiginklavimo ir Vokietijos neutralizavimo sovietų sąlygomis, bet tai jam nepasisekė. Tokiu būdu 1959-60 metų sovietų ofensyva nuėjo niekais. Castro buvo paskutinioji jų galimybė. Šiuo metu Maskvoje nežinoma ką daryti. Ją spaudžia visa eilė problemų, pradedant su Chruščiovo įpėdininkyste. Tokia situacija kaip tik ir vedanti prie Garderio numatomos revoliucijos.

Jei jis teisingas, JAV šiuo metu padarytų didelę klaidą paremdama dabartinį Maskvos režimą. Neveltui prezidentas Johnsonas, prieš kiek laiko kalbėdamas Chicagoje, pageidavo gerų santykių ne tik su Sovietijos vadais, bet ir kreipėsi tiesiog į tautą.

Kandidatuojas į Clevelando miesto burmistrus Ralph J. Perk kalba pabaltiečių suruoštoj Clevelande demonstracijoje.

KUO LIETUVIAMS ARTIMAS RALPH J. PERK?

Tik ką pasiskelbęs kandidatu į Clevelando miesto burmistro vietą County Auditor Ralph J. Perk nėra svetimas lietuvių visuomenei. Jau tas faktas, kad jis kaip respublikonų kandidatas keliasdešimt metų demokratams ne užleidžiant County Auditor posto, buvo didele balsų persvara į tą postą gyventojų išrinktas, nekeičia klausimo dėl jo tinkamumo tam ar kitam administraciniam postui. Jis jau buvo pasižymėjęs kaip miesto tarybos narys ir liko vienu populiariausių atstovų daugelyje čekų ir lenkų apgyventuose rajonuose. Jis ne kartą yra dalyvavęs ir kalbas pasakęs lietuvių rengtuose minėjimuose.

Birželio 20 d. Ralph J. Perk vėl buvo pakviestas pasakyti kalbą pabaltiečių demonstracijoje Public Square aikštėje, po iškilmingų pamaldų šv. Jono katedroje.

Savo kalboje JAV Kongrese liudininkų pateiktus duomenis R. J. Perk panaudojo įrodymu, kad

komunizmas paneigia ne tik tautinę egzistenciją, bet kaip toks yra netekęs žmoniškumo moralės. Motinų ir kndikių šaudymas, Kongrese paliudytas kun. Ant. Petraičio, yra tik vienu iš daugelio pavyzdžių, kad komunizmas neturi ne tik jokios žmoniškos prigimtosios teisės dėsnų ir paneigia bet kokias žmogaus teises.

Keliais ryškiais faktais nurodęs į Pabaltijo valstybių okupacijos ir aneksijos istoriją, Ralph J. Perk pabrėžė, kad visa toji prieš 25 metus įvykusi tragedija aiškiai rodo, kad Sov. S-gos nusikaltimai Pabaltijo valstybių atžvilgiu nesibaigė klasta, sulaužytomis sutartimis ir nepaprastu brutalumu. Tos ir panašios komunizmo pastangos siekia užvaldyti visą pasaulį ir tai nesiliaus vykę, kol Vakarų pasaulis liks liuksuso apgaubtoje apatijoje. Vengrų revoliucija, Tibeito ir Kubos pagrobimas, liejamas kraujas Vietname ir Dominikų Respublikoje rodo, kad Vakarų pasaulis nebėgali gyven-ti užtikrintoje taikoje. Kova už laisvę reikalauja didesnio pasiaukojimo.

"Pasaulis privalo žinoti, kad

Pabaltijo kraštų okupacija buvo Sov. S-gos nepateisinamu agresijos aktu ir tebetęsiama okupacija yra tarptautinio masto nusikaltimas. Pasaulis privalo žinoti, kad žalingoji komunizmo jėga privalo būti sustabdyta, nes ji savaime niekad nesiliaus veikus", kalbėjo Ralph J. Perk.

Pabaigoje jis pabrėžė, kad tai kova su komunizmu būtina jungtis tarp įvairių tautybių šiame krašte. Tik vieningoje veikloje rasime jėgą, kurios neišvystys tautinės grupės veikdamos pavieniai ir atskirai.

Kaip žinia, jau kuris laikas Ralph J. Perk vadovauja judėjimui, į kurį kas kart gyviau, kas kart didesniu susidomėjimu jungiasi aktyvieji įvairių tautybių sluoksniai. Visi jie yra jau įsisauninę principą, kad gana šiandien bartis dėl to, kad prieš kelis šimtmečius ar dešimtmečius vienos valstybės karalaitis

(Nukelta į 3 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

● KONG. E. J. DERWINSKI debatų metu Kongrese dėl gyvesnės akcijos Pabaltijo valstybių reikalui. pareiškė, kad svarstomoji tuo reikalu rezoliucija, kad ir yra pirmuoju praktišku žingsniu ta kryptim, tačiau savo turiniu esanti per bendra savo kalboje ir per silpna, kad atsiekti to, kas siekiama. Nurodžius, kad pasaulis privalo žinoti sovietinės okupacijos žiaurumus, vykdomus jau 25 metus, kong. Derwinski pabrėžė, kad "mes privalome efektyviai paveikti pasaulio opinią dėl Pabaltijo tautų likimo".

Kong. Derwinski siūlė pratęsti Amerikos Balso translaciijas į Pabaltijo kraštus ir kad tos translaciijos savo turiniu būtų griežtesnės ir paslankesnės. Ta proga jis taip pat rekomendavo Kongresui perimti iniciatyvą tuo klausimu, nes Valst. Departamentas leido Sovietams plėstis tik dėl tos įstaigos kaltės.

Griežtais žodžiais jis pasmerkė Valst. Departamento poziciją, kuri buvo patakaujama Sov. S-gai, vietoj kad efektyviai remti Pabaltijo tautų reikalus.

● ROBERT F. WAGNER, New Yorko burmistras, baigiant savo kadenciją siekia sau posto vienoje iš JAV ambasadų. Jo draugai numato du tokius galimus postus -- Romoje ar TelAvive.

● SLAPTAME LAIŠKE komunistinių partijų vadovams rusai atskleidžia kai kurias vietas iš Kosyginio ir Mao pasikalbėjimo va-sario mėn.

Mao pareiškęs, kad dėl Vietnamo karas neišsiplešias. Tik už 15 metų, kai kiniečiai jau bus apsiginklavę atominiiais ginklais, kartu su rusais galės pradėti kovą su Vak. pasauliu.

● VAK. BERLYNEČIAMS išduotais pasais lankytis Rytų Berlyne pasinaudojo tik 1/3. Girdi, "mes jau nebeturim apie ką kalbėtis".

Rytų Vokietijos valdžiai dėl tų leidimų gausu nuolatų iš Vak. Vokietijos, susitarimai galės nustoti vertės, žmonėms masiniai atsisakant tais leidimais naudotis.

● AKTUALIAUSIA TEMA JAV ūkiniame gyvenime tebelieka -- mokesčių sumažinimas išdo sekretorius Henry H. Fowler jau yra įsipareigojęs toli einantiems mokesčių mažinimo projektams, kuriuos remia ir prez. Johnsonas.

Pirmučiausia siūloma sumažinti mokesčius mažesnes pajamas gaunantiems žemiau dabartinės 14 nuoš. ratos.

Šalia viso to, numatoma platesnė mokesčių įstatymo reforma, kurios pravesti nepavyko prez. Kennedy.

Stalino muziejy atidarant, Nina: "Kaip gražu iš jų pusės, Nikita, kad jie tau davė sargo vietą".

Šių dienų Kauno vaizdas nuo Aleksoto kalno.

SOVIETŲ SĄJUNGOS POLITIKA PABALTIJYJE

V. Banaičio paskaitos, skaitytos birželio 11 d. Berlyne, mintys, atpasakotos Dirvos korespondento Vokietijoje V. Alseikos

Vak. Berlyne, birželio 8-12 d.d. vykusioje Baltų D-jos V. Vokietijoje ir Europos Rūmų (europinio sąjūdžio organizacijai priklausančių) bendroje konferencijoje vieną svarbiųjų paskaitų -- apie Sovietų Sąjungos ūkio politiką Pabaltijy -- skaitė V. Banaitis iš Muencheno. Čia pateikiamos kai kurios paskaitos mintys.

V. Banaitis nurodė, kad Pabaltijo ūkio rajonas Sovietų S-jėje egzistuoja tik nuo 1963 m. Jis apima kariniai okupuotas Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybes ir Prūsijos šiaurinę dalį, vadinamą "Kalingrado sritį". Visas šio rajono ūkis ne tik pajungtas Maskvos ūkio politikos tikslams, bet ir sukurptas pagal sovietinį modelį.

Pagrindinis sovietų tikslas minėtame ūkio rajone yra pilnutiniai išnaudoti gamybos galimybes, įskaitant ir darbo rezervus. Jau žinoma, kad šimtai tūkstančių Pabaltijo gyventojų darbo jėgos buvo išvežta į Sovietų Aziją ir į Sibirą.

Taip pat pabrėžtina, kad sovietai sistematiškai nesiskaito su paties Pabaltijo ūkiškais interesais ir siekia savo tikslams išnaudoti jų pasigrobtus kraštus - kolonijas. Pagal V. Banaitį, pastaruoju metu tiek Pabaltijy, tiek ir visoje Sovietų Sąjungoje pastebimos ūkinio liberalizmo apraiškos.

Pabaltijo ūkio rajonas skaitmenimis -- Šiuo metu rajono plotas siekia 189,100 kv. km., jis yra trečdaliu didesnis už Rytų Vokietiją ir vos ketvirtadaliu mažesnis už Vak. Vokietiją. Gyventojų skaičius siekia 7,2 mil., tad beveik tiek pat, kiek gyventojų turi Austrija arba Švedija. Ūkiniu atžvilgiu rajonui svarbus veiksnys -- tai jo padėtis ties Baltijos jūra. Palankios ir klimatinės sąlygos. Jei rajone esama kai kurių gamtos turtų, kaip degamasis skalūnas, fosfatas (ypač Estijoje), dar druska, smiltainiai ir dar kai kurios žaliavos, tai visiškai trūksta rūdos, anglies, naftos. Trūkstant energijos šaltinių, tai neabejotina, trukdė pramoninti visą rajoną. Viso rajono ūkinį profilį lemia žemės ūkis, miškas ir žuvininkystė.

Susisiekimo tinklas rajone, palyginti, neblogai išvystytas 1962 m. rajone veikė 6,290 km. viešai

naudojamų geležinkelių, jų tarpe 1,680 km. Įmonių naudojamų geležinkelių. Sauskelių (plentų ir kt.) ilgis siekė 76,000 km, iš jų 31,400 km. su kieta danga. Geležinkeliai ir kelių tinklas yra 6-7 kartus didesnis kaip visos Sovietų Sąjungos vidurkis. Jūros uostai ir pagrindinės upės turi didesnę, negu vietinę, reikšmę. Palyginti tankus ir gyventojų tinklas (37 žmonių vienam kv. km, gi sovietinis vidurkis 10). Paskirtoje kraštuose jis skirtingas: Karaliaučius (Kalingradas) -- 44,1, Estija -- 28, Latvija -- 43,8 ir Lietuva -- 44,6. Skirtingas ir gyventojų skaičius miestuose: Kalingrade -- 63%, Estijoje -- 61%, Latvijoje -- 60% ir Lietuvoje miestuose gyvena -- 43%, -- sovietų vidurkis yra 52%.

Pabaltijo kraštai turėjo skirtingas ūkinės plėtros sąlygas. Banaitis pastebėjo, kad Lietuva, kaip pasienio kraštas, 19 amž. buvo sistematiškai apleista -- beveik nebuvo statoma kelių, geležinkelių, silpnai plėsta pramonė. Sukilimai, spaudos draudimas -- žodžiu, krašto tragedija 19 amžiuje buvo visiškai pavyzdžiui, kai politinis pasipriešinimas priveda prie ūkinio nuallinimo bei skurdo.

Politinė Pabaltijo kraštų priklausomybė žymiai paspartino jų ūkį ir pagaliau pasiekta tokios padėties, kurią galima drąsiai pavadinti "ūkiniu stebuklu". Buvo pakilusi gyventojų gerovė, stiprėjo ryšiai su Vakarais -- pabaltiečiai jautėsi vis daugiau priklausą ne Rytams, bet Vakarams. Sovietų okupacija ir karas visą ūkinę ir kitą raidą nutraukė.

Būdinga, kad dar niekuomet sovietų istorijoje tiek isteriškai nebuvo koneveikiami carizmas ar kapitalizmas, kaip šiandien puolamas Pabaltijo valstybių priklausomybės laikmetis. Tai yra suprantama, jei prisiminsime, kad dar ir šiandien Sovietų S-ga nėra pasiekusi to, ką ji sąmoningai sugriovė Pabaltijy ir tai liečia ypatingai bendrąją gerovę. Tuo tarpu, kaip toliau pabrėžė V. Banaitis, vienašališki Pabaltijo ūkio ryšiai su europietine erdve, sąmoningas to ūkio izoliavimas nuo Vakarų, yra nuostolingas "biznis" ne tik okupuotiems Pabaltijo kraštams, bet ir pačiai Sovietų Sąjungai.

Kokia Sovietų pokario politika? Jiems rūpėjo pašalinti karo

pasiekęs 1,8 mil. tonų (1939 m. Pabaltijo derlius buvo 4 mil. t), bulvių derlius buvo pasiekęs 4,6 mil. t (anksčiau -- 5 mil. t.), galvijų skaičius rajone žemesnis negu prieš karą: visų galvijų 1963 m. buvo 2,8 mil. (anksčiau -- 3,2 mil.), iš jų karvių 1,68 (vietoje 2,2 mil.), išimtis -- kaulės, jų buvo 29,9 mil. -- 20% daugiau kaip prieš karą -- 3,4 mil. Mažesnę prieš karą. Avių ir ožkų buvo vos 2 milijonai, gi prieš karą -- 3,4 mil. Mažesnę ir bendra pieno produkciją -- 3,9 mil. t (prieš karą -- 41,1 mil. t). Tiesa, 1963 m. mėsos gamyba buvo pasiekusi 467,000 t, ir ji buvo didesnė už 1939 m. produkciją, tačiau atmintina, kad 1963 metai buvo vad. bėdos skerdimo metai.

Nors Pabaltijo rajonas priverstas įsivežti daugelį žaliavų, tačiau pačioje Sovietų S-jėje tas Rajonas laikomas žemės ūkio pertekliaus sritimi. Jei paimiti 100 ha žemės ūkiui naudojamo ploto gamybą, tai 1963 m. Pabaltijo valstybės mėsos, pieno ir kiaušinių gamyboje buvo atsidūrusios pirmoje vietoje ir toli pralenkė Sovietų S-gos vidurkį. Štai, 1963 m. duomenys: pienas -- Pabaltijys pagamino 458 dvigubus centnerius (Sovietų S-ga -- 116), mėsa -- Pabaltijys -- 58 dv. cntr. (SS -- 19) ir kiaušiniai -- 57 mil. (22). Jei kas manytų, kad padėtis sunormalėjusi -- klystų. Pabaltijo žemdirbių gyvenimo lygis ir toliau skurdus.

Žemės ūkis buvo sukollektivintas dėl to, kad norėta konfiskuoti derlius arba įgyti už labai žemas kainas. Dar ir šiandien sovietinė valstybė nepaprastai daug uždirba, pardavinėdama už didelės kainas produktus, įgytus už žemas kainas. Pvz. už pieno toną valstybė mokėjo 31,9 rublį, tuo tarpu kai to pieno kiekio pagaminimo kaštai siekia daugiau kaip 100 rb. Stalino laikmečiu Lietuvoje priverstinai teko atiduoti 46% visos žemės ūkio gamybos. Vėliau prievartinį pristatymų ("pyliavų") sistema buvo kiek pakeista, kainos už produktus pakeltos ir jos, gal būtų, galės padengti ir gamybos kaštus. Prieš kelerius metus supirkimo kainas Pabaltijy už mėsos produktus Chruščiovas buvo pakėlęs nuo 56 - 58 rublių iki 96 - 98 rb., tačiau 1962 m. pagaminimo kaštai pašoko iki 120 rb.... Tačiau jei valstybė atsisako nuo žemų kainų, ji turi nuostolių, o juk valstybė negali atsisakyti nuo pelno. Tad galutinės kainos mėsos ir pieno produktams buvo pakeltos iki 25-30% (beje, Kosyginas nėra pakėlęs ar panaikinęs Chruščiovo potvarkio). Valstybės mokamų kainų pakėlimas nepakėlė ir neaptingino žemės ūkio gamybos. Tačiau atsiradus didesniai "materialiniam suinteresuotumui", kiek padidėjo žemdirbių - kolchozininkų pajamos.

Toliau V. Banaitis nurodė, kad radikaliai pakelti žemės ūkio gamybą tegalima kolchozininkų suteikiant "materialinio suinteresuotumo" maksimumą, kitaip tariant, jam suteikiant žemės ūkio nuosavybę, bet tai, pagal marksistinę katekizmą, neįmanoma. Kitas kelias, tai milžiniški investavimai, siekiant pakelti produkciją. Chruščiovo laikais neita nė vienu iš tų kelių, jis metėsi į plėšinių užkariavimų ir kas iš to pasidarė -- visiems gerai žinoma -- katastrofinė žemės ūkio nesėkmė Kazachstane, javų užpirkimai Vakaruose ir t. t. Tad iš viso tenka klausyti: ar buvo reikalinga toji žemės ūkio sukollektivavimo beprotybė? Kaip atrodytų žemės ūkis šiandien, jei nebūtų jis sukollektivintas?

Toliau V. Banaitis Pabaltijo ūkį palygino su Fed. Vokietijos

Šlezvigo - Holšteino ir Žem. Saksonijos ūkiu, kraštais kur yra panašios dirvų ir klimato sąlygos. 1963 m. javų derlius iš viso ha Pabaltijo kraštuose siekė apie 10 dv. centnerių nuoha. Fed. Vokietijoje -- 31,1, gi Šlezvigo - Holšteino krašte dar didesnis. Bulvių derlius Pabaltijy siekė 110 dv. cent., Vak. Vokietijoje -- 230-258 dv. cnt. Cukriniai runkeliai -- Pabaltijy -- 116, o Fed. Vokietijoje -- daugiau kaip 300, 1963 m. Pabaltijo kolchozo ar sovchozo karvės metinė produkcija vos 1,981 kg pieno, tuo tarpu Fed. Vokietijoje -- 3,443 (dėl geresnio pašaro bei geresnės globos vadinamos privatininkų karvės Pabaltijo kraštuose yra pasiekusios daugiau kaip 3,000 kg.). Tie dideli skirtumai aiškintini dirbtinių žemės ūkio trąšų trūkumu. Pažvelkime kiek mineralinių trąšų atitenka Pabaltijy ir Fed. Vokietijoje. Pabaltijy 1963 m. vidutiniškai vienam dirbamosios žemės ploto ha atiteko 46,4 kg. trąšų, tuo tarpu Vak. Vokietijoje -- 199,4 kg., Šl. Holšteine -- 225,2 kg., o Žem. Saksonijoje -- 238,3

kg., taigi, net penkis - šešis kartus daugiau negu Pabaltijo kraštuose. Tą patį stebime ir žemės ūkio mechanizavimo srityje. 1963 m. Pabaltijy buvo 54,300 traktoriai su ca 2,2 mil. AJ pajėgumo arba po 44,9 AJ vienutui. Vienas traktorius atiteko 171 ha dirbamosios žemės. Tuo tarpu Vak. Vokietijoje 1961 m. vienas traktorius daugiausia keturratis, aptarnaudavo 16,5 ha dirbamos žemės. Taigi, palyginus su Fed. Vokietija, Pabaltijo žemės ūkis buvo 10 kartų silpnesnis. O čia dar tenka prisiminti, kad 50% Pabaltijy naudojamų traktorių, taip patinagai sunkūs vikšriniai traktoriai. Panaši padėtis ir elektra aprūpinimo srity. Praslinks dešimtmečiai, kol nuskurdę kolchozininkai turės tiek elektros variklių, kad sugebėtų pilnai panaudoti elektrą gamybos reikálams. Negeresnė padėtis ir žemės ūkio statyboje. Pagal paskelbtus duomenis 1961 m. daugiau kaip 55% visų pastatų žemės ūkyje buvo laikoma nebetinkančiais taisyti.

(Bus daugiau)

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA

VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKA NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siūniant

DOVANAS -- SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai aprausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. -- 39 -- 2nd Avenue ---- AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 -- 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. -- 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. -- 600 Sutter Avenue -- DI 5-6808
- ATHOL, Mass. -- 61 Mt. Pleasant Street ---- CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. -- 271 Shawmut Avenue -- LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. -- 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFFALO 6, N. Y. -- 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 -- 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 -- 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 -- 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. -- 7360 Michigan Avenue -- VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. -- 636-38 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. -- 11333 Jos. Campau -- GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. -- 200 Franklin Avenue. Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. -- 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio -- 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. -- 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

- LAKEWOOD, N. J. -- 126 -- 4th Street ---- PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. -- 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. -- 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. -- 99 Main Street ---- MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. -- 176 Market Street ---- GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. -- 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. -- 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. -- 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. -- 6 John Street ---- PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. -- 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. -- 555 Nepperhan Ave. ---- GR 6-2781

PETIKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

Kelionė į naktį

Ką tik iš spaudos išėjusiame skautiškos minties žurnalo "Mūsų Vytis" vėliausiame numeryje, skirtam Lietuvos valstybinės tragedijos ir mūsų laisvės kovų šimtmečio ketvirčiui vertingai paminėti, tarpe kitų įdėtas nuolatinio Dirvos bendradarbio B. Railos straipsnis "Kelionė į naktį". Autoriui maloniai sutikus šį rašinį pritaikinti jo "akimirksnių kronikų" stiliui, paskirstant jį keturias dalis su atskromis antraštelėmis, čia perspausdiname platesniems skaitytojui suklebintiems susipažinti. Kai kurios autoriaus mintys yra kritiškos ir galbūt mūsų politinėje galvosenoje dar keliančios kontraversijų ir skirtingų nuomonių. Tikime, kad lietuvių visuomenė 25 metų laikotarpio perspektyvoje yra tiek subrendusi, kad su šiomis pasekėmis įvairius vertinimus ar, matydama reikala, skirtingai pasisakys laisvės diskusijų būdu.

Redakcija

Mūsų spaudoje, asmeniniuose atsiminimuose, politiniuose rašiniuose, dažno prakalbininko tribūnoje, o ypač romanuose ir apysakose 1940 metų birželio 15 dieną, rupiai kalbant, buvo įprasta vaizduoti maždaug taip: -

... Laisvojoje tėvynėje tuomet buvo puiki vasara. Saulėta, šilta, jauki, gaiviam vėjeliui glostant vyšnių šakas, glamonėjant vaisių primegstus sodus. Ant stiebų sviro derlingos kviečio ir rugių varpos, žaliavo vasarojus, žydėjo dobilai laukuose, kvėpėjo šienas lankose. Nors praėjusiais metais matėme, kaip akies mirksniu žlugo mūsų kaimynas lenkas pietuose, ir žinojome, kad toli Europos vakaruose plečiasi didžiulis karas, ir dėl to dažnas buvome neramūs dvasioje, tačiau gyvenome labai laimingi, alsuodami laisvos tėvynės laisvę ir kylančią gerovę... Ir staiga, lyg perkūnas iš giedro dangaus, - į mūsų šalį įsibrauna bolševikai. Lyg skėriai pasipila iš visų pusių, viską užgrobia, griauia, naikina, suardo, areštuoja ir žudo žmones. Miestuose ir miesteliuose pakelia galvas žydai ir burliokai, sveikina okupantus, į valdžią iškyla ir ima siautėti visos tamsiausios atmosferos. Kasper du dešimtmečių buvo su meile statyta, puoselėta ir sukurta, virsma padugnių pasityčiojimu ir būna sunaikinta per du mėnesius. Raudonasis Kremlius maskolius uždeda savo naikinančią okupacijos leteną. Tamsi, žiauri, kruvina naktis užsiloko tėvynėje...

Tokiai minčių vaizdas be abejo yra sutirštintas, per daug suglaustas, gal net per banaliai suprasintas. Bet šiuo savo paprastumu jis gal yra arčiausias reginiam ir išgyvenimams, apie kuriuos rašoma ir pasakojama štai jau per pustrėčio dešimtmečio. Mes, laisva ir laiminga tauta, buvome auka pikty praeities kėslų. Pagaliau, mes tapome raudonojo imperikalizmo grobiu. Visa tai įvyko nelauktai, netikėtai, be mažiausios mūsų kaltės. Tai buvo likimas, kuriame buvo neįmanoma pasipriešinti ir kur mes vieni nieko nebūtume galėję pakeisti. Tad mums nieko kito nepaliko kaip tik jausmingas tokio savo

likimo vaizdavimas su teisingojo skausmu ir tikinčiojo viltimi, kad laisvumas būtinai kada nors vėl laimės. Kitoks įvykių vertinimas ar gilesnė kritika šiandien būtų beprasmiška, gal net žalinga, kiekvienam atveju skambanti neužtarnautu priekaištu savo tautai ir ypač tiems, kurie jos gyvenimui anuomet vadovavo.

Bet praėjus ketvirčiui šimtmečio, jausminis įvykių vertinimas galėtų pasibaigti.

Jei jausminis išgyvenimas su visa tos tragedijos patetika vyresniųjų sąmonės glūdimose vis dar pagrįstai tebebylotų, tai jis bus visai skirtingas, o gal ir nebeįskaitingas sąmonėje tų, kurie vėliau gimė ir tik šiandien užaugo. Jaunosios kartos to neišgyvens, tačiau jos galėtų ir privištų suprasti, kaip tragedija užsimezgė, noko, sprogo ir su daužė laisvos valstybės laivą.

Ir patsai "likimo" veiksnys šioje byloje tada gal kiek kitaip atrodytų. Mes per daug dažnai viską suverčiame likimui ir tada lengviau save vaizduojam vis jo neteisingai nuskraustomis aukomis. Senovės graikų moira-likimas, apsprendęs žmogaus laimę ar nelaimę šioje žemėje, sudarė jų filosofinių ir religinių įsitikinimų dalį. Bet žmonių bendruomenių raida vargu pateisintų visais laikais tokį dėsni. Daug dažniau būtų galima įrodinėti, kad kaip pavienis žmogus, taip ir ištisos tautos savo galvosena, valia ir veiksmas nusikala sau atitinkamą likimą, negu mistiškas likimas kažkaip iš aukšto ir iš anksto akiai fasonuoja jų laimę ar nelaimę, apsprendžia jų pergalę arba žlugimą.

Valstybės gyvenime yra nuolat aplinkybių, kurių teigiamas suvarkymas priklauso išimtinai nuo žmonių proto ir valios, o taip pat ir aplinkybių, kurios pastoviai provokuoja pavojų, nesaugumą, išorinę grėsmę. Pavyzdžiui, vadinamoji "nepalanki geografinė krašto padėtis", kada stiprus ir godūs kaimynai be paliovos stengiasi užgrobti tautą, mūsų plane-

BRONYS RAILA

toje nepataikiusią sau pasirinkti "gerą vietą". Sakoma, kad taip yra su lietuviais ir kitomis nedidelėmis tautomis prie rytinio Baltijos pajūrio.

Bet ir šis dėsni nėra absoliutus. Tat greičiau yra tik ilgu šimtmetinių įvykių ir netesėjimų pasėka, kada jau lyg ir neišvengiamai ateina laikas kam nors už tai apmokėti. Nes juk istorijoje matytume ir daugiautautų, kurios gyvena "nepalankiose geografinėse padėtyse", tačiau jos uoliai darydavo viską savo padėčiai pakeisti ir ją sustiprinti savo naudai.

Dar mažiau galėtume vadinti "likimu" grobuoniškas, imperikalistines, pamišėliškas ideologijas. Žmonės jas sugalvoja, tautų piemenys ima ganyti savo bandas, o bandos jais patiki ir jų klauso. Ir tuo keltu žengia arba į pergales, arba į nelaimes ir žlugimą. Naujajai pilsudskinei Lenkijai ne Dievas ir ne "likimas" įsakė grobti visuose pakraščiuose kaimyninių tautų žemes ir skystu istoriniu pretekstu savintis visą Lietuvą, gi to nepajėgus pasiekti, bent atplėšus jos sostinę. Vargu ir vokiečių tautai senasis germanų dievas Votanas buvo staiga įptęs tokį imperikalizmą, rasizmą ir šovinizmą, kada ji ne su makabrišku humoru, bet visai rimtai buvo užsimojusi visą Europą nuo Atlanto ligi Uralo paversti mėsio laukais nacių imperijai suklestėti.

Pagaliam, neneberėkia šauktis jokios mistikos bolševizmui, tam raudonajam maskviniam imperikalizmui: čia jau nuo Lenino laikų tvirtai sutarta ir "moksliškai" išaiškinta, kad komunizmas neišvengiamai trukus turės įsiviešpatauti visame pasaulyje.

Trys čia paminėtos šalys ir jų ideologijos buvo mūsų kaimynai maždaug iš trijų pusių, ir daug neperdedant galima sakyti - aplinky. Tad Lietuvos geografinė padėtis buvo labai nerami, labai pavojinga, nuolatinė grėsmė. Nebent tik poetai svajonėse galėjo dainuoti apie meilę ir padangų žydymą, o trumparečiai prozaikai gėrėtis banguojančiais vasarajais, didėjančiu beko eksportu ir puikiai išblizgintais leitenantų batais.

Man rodos, kad ir poetų ir prozaikų kriticismas galėjo būti kiek atštresnis jaunaisiais laikais, o ypač šiandien, kada iš ilgesnio laiko nuotolio visa dar aiškiau matyti. Tada reikalinga ir istorinė tiesa: ryškiau atskirti, ir iš skaudžių patirčių apčiuopiamiau pasimokyti, ir mūsų tautos būdai sutvirtinti. Viso to mums dar re-

kės su kiekvienu dešimtmečiu vis labiau.

Bet karas ir jo pasekoje nepriklausomos Lietuvos valstybės sužlugdymas nebuvo vien tik nepalanki geografinių padėčių ir iš anksto primesto likimo žaismas. Atsakomybė čia yra labiau visuotinė ir visiškai žmogiška.

Pirma, - atsakomybė lenkų, kurie po I Pasaulinio Karo atkūrė valstybę su fantasmagoriškomis ambicijomis ir visą laiką buvo svarbiausia kliūtis Baltijos erdvėje bei rytinėje Europoje įtvirtinti solidarų ir sveiką tarpinių valstybių boka, pakankamai stiprų išlyginti ir reikalui esant pasipriešinti palaipsniui stiprėjančioms rytų ir vakarų imperikalistinėms užmačioms.

Antra, - atsakomybė vokiečių, ypač jų vulgariausios ir arrogantiškos išraiškos - nacional-socializmo, kuris Europos tautų draugišką sugyvenimą padarė neįmanomą civilizuoame lygyje. Sėdamasis politinę etiką iš primityviųjų amžių, hitlerizmas mojosi visai išnaikinti rytų Europos tautas. Bet barbariškoje kovoje jis pats žlugo, sunaikindamas jėgų pusiausvyrą rytų ir centro Europoje, atidarydamas kelią į vakarus raudonajai Mask-

vos meškai, užtraukdamas nelaisvę visai ellei ligotai laisvai klestėjusių tautų.

Trečia, - tradicinis senosios carų Rusijos imperializmas, per porą dešimtmečių gabiai perdažytas komunistinės ideologijos spalvomis, "socialinių revoliucijų" keliu siekiantis užgrobti netik Pabaltijį, Lenkiją ir Balkanus, bet visą Europą, Aziją ir pagaliau pasaulį.

Ketvirta, - atsakomybė Vakarų, ypač amerikiečių ir anglų, sunkiose II Pasaulinio Karo grumtynėse pametusių savo tradicinį misisionerišką (tegu dažnai ir hipokritišką) laisvės ir demokratijos idealų įtvirtinimo kelią, akiai ir šaltai išdavusių rytų ir centro Europą ir vėliau Aziją dalį bolševizmui - pačiai brutaliausiai diktatūrinio totalizmo ir žmogaus laisvės išniekinimo formai.

Pagaliam, penkta, - atsakomybė mūsų pačių, visų pabaltiečių, nepajėgusių suprasti savo padėtis ir nenorėjusių susijungti į stambesnę politinę ir karinę vienetą, kuris būtų juos daugiau pakėlęs į reikšmingesnio tarptautinio subjekto vaidmenį.

O specialiai dėl lietuvių, mūsų atsakomybė dar galėtume pa-

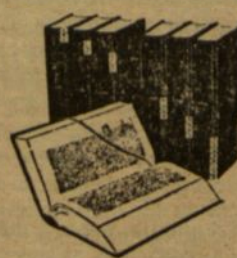
ryškinti klausimu: ar mes iš tikrųjų padarėme viską ir taip, kad mūsų laisvė ir valstybinio nepriklausomumo teisė būtų buvusi ginta visomis priemonėmis, geriausiu būdu, deramumetu, drauge padedant pačius stipriausius teisinius ir moralinius pagrindus naujam tautos išlaisvinimui ateityje?

VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Geriausia praleisti atostogas garsiaame CAPE COD, Centerville, Mass. kurorte, puikiam Atlanto vandenyno paplūdimy, gražioje ir patogioje Lietuviškoje Vieškalnių DUBYSOJE. Lietuviška maistas.

Adresas: 1330 Bumps River Rd. Prašau kreiptis šiuo adresu: 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass. Tel. GE 6-5139.

Z. A. Vieškalniai

DIRVOS PRENUMERATORIAMS
PUIKI PROGA ĮSIGYTI AR
PADOVANOTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

TIK TRUMPAM LAIKOTARPIUI Vilties leidykla suteikia progą Dirvos prenumeratoriams papigintai įsigyti šiuos rašytojų leidinius:

Vinco Ramono — DAILININKAS RAUBA — novelės — pardavimo kaina \$3.00
Alės Rūtos — KELIAS Į KAIRĘ — premijuotas romanas\$3.00
R. Spalio — ALMA MATER — romanas\$5.00
B. Armonienės — PALIK AŠARAS MASKVOJE — atsiminimai iš Sibiro \$3.00

VISAS 4 KNYGAS PERKANT AR UŽSAKANT IŠ KARTO, MOKATE TIK 10 DOLERIŲ!

Išidėkite, ta nuolaida naudojasi tik Dirvos prenumeratoriai, perką ar užsisaką nurodytas knygas per Dirvą. Be to, toji nepaprastai didelė nuolaida veiks tik labai ribotą laiką.

Patartina paskubėti ir išvardintąsias knygas skubiai įsigyti ar užsisakyti paštu, siunčiant čekį ar pašto perlaidą DIRVAI, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Ta proga per Dirvą patariame paskubėti įsigyti:

A. Merklio — ANTANAS SMETONA — monografija — kaina\$12.50
LAISVĖS KOVŲ DAINOS\$ 5.00
B. Armonienės — LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW (angl. laida) \$ 3.95
K. Almėno — UPĖ Į RYTUS, UPĖ Į ŠIAURĘ (2 d. romanas) tomas po \$ 3.00
A. Mackaus — CHAPEL B — poezija\$ 3.00
J. Mikuckis — DERLIAUS VAINIKAS — poezija\$ 4.00
B. Railos — IŠ PASKENDUSIO PASAULIO5.00
B. Railos — TAMSIAUSIA PRIEŠ AUSRĄ\$ 5.00

Visa eilė kitų lietuviškų knygų. Teiraukitės!

AURELIJA BALASAITIENĖ

KELIONĖ Į NIEKUR

Novelė

(13)

— Ne, visiškai ne, — instinktyviai vėl atspėjęs mano mintis, nuneigia kunigas. — Aš iš viso kalbu apie žmogų iš esmės, darydamas išvadas iš savo gyvenimo patirties. Esu daug kančios, daug skausmo pažinęs. O trūkumas išorinės religinio gyvenimo formos ne visada yra bedievytės ir pasimetimo ženklas. Tik kai giliai savo viduje žmogus netenka Dievo pajautimo ir nebūtume teisiama! Aš net nežinau, kaip žmogus, taip panašus į savo Kūrėją, pasiekia tokį tašką, kuriame atsisako panašumo į Jį. Aš ne psichologas. O juk gi didelė dalis tų taip vadinamų praktikuojančių į tikybą žiūri tik kaip į tam tikrą išorinę organizacinę priemonę savo gyvenimui paviršutiniškai tvarkyti, atiduodami visą atsakomybę į kunigo rankas. Jie išėina iš bažnyčios atlikę reikalaujamą ceremoniją kartais iš įpratimo, kartais net dėl žmonių akių. Jiems tikėjimas, tai tam tikras moralinis ramentas savo veiksmams pateisinti ar savo kaimyno moralei mauti. Pavydas, neapykanta, gdomas yra nesinėšami į bažnyčią, bet paliekami už durų, kaip batai prie musulmonų šventyklų. Bet iš jos išėjus, vėl tuoj užsidedami. Malda tai ne tik formulė. Kiekvienas veiksmas gali būti malda. Aukščiausiaji Kūrėjas galima garbinti darbu, kūryba, daina... Tikrasis Dievo išklijimas yra savotiška malda. Nerimas gali būti tik tobulybės siekimo simptomas. Dvasinė stagnacija dar nėra dorybė, nei dorybė ne-

gali būti paviršutiniškas uždėtų pareigų vykdymas. Dievas davė žmogui protą. Jo nepanaudojimas nėra dorybė. Tiesa, kad ne visada buvo toleruojama kritika, kylanti iš įvairiai galvojančių žmonių. Bet ar ne kritika, diskusijos ir abejonės išryškina teisingus kelius? Aš net sutinku, kad ir kritika, ir abejonė ir pasipriešinimas yra geriau negu visiškai abejingumas. Prasminga kova su idėjomis ir už idėjas išaukia žmoguje jo dvasines atsargas... Na, kad ir užsiplepėjau, — staiga nutyla jis.

Jaučiu gėdos jausmą ir bijau, kad neatspėtu mano minčių. Nemoku aš pažinti žmogaus... Gėda mano slapto noro jame pamatyti silpnę, kuri pateisintų mano abejonę, kad galėčiau didžiulius savo teismus. Nesuvaldomas noras pradėti kalbėti apie save, kaip apie svetimą asmenį, spaudžia mano gerklę. Ką išskaitytų mano sielose klebonas Sudintas, jei aš papasakiočiau jam savo gyvenimą? Aš bėgau nuo žmonių smalsumo ir nenorėjau paguodos. Bijojau klausinėjimo, draskymo negyjančių žaidimų. Dabar mano vaisingo šeimnininko visiškai nesidomėjimas mano asmeniu, jo nenoras mokyti ir duoti patarimų jų neprašantiems, lauzia mano atsparumą. Mano tylėjimas mane slėgia. Čia niekas manęs nepuola, todėl neturiu nuo ko gintis. Čia neklausinėjamas, norėčiau kalbėti. Čia nekieno netardomas, norėčiau atverti savo sielos gelmes. Nežinau, ar jo nepaprastas jautrumas kito žmogaus nuotakiai, ar tik supuolimas, pakeitė jo kalbos kryptį:

— Vytautai, staiga prisiminiau: gal būtumei geras nubėgti į miestelį. Baigiu savo pypkinį būtaką. Juozadičiūsis žadėjo iš Kelmės man kėlis pakelius "Stamboli" atvežti. Štai penki litai, tik neužmiršk gražą atnešti. Aš dar Marijonai turiu už druską atiduoti, — sugrįžęs į realybę, kreipiasi į Vytautą klebonas.

— Mielai, dėde, — lyg pažadintas atsiliepė Vytautas. — Aš tą pačią progą užsuksiu pas Brazaitį. Girdėjau, kad vakar grįžti turėjo iš Šiaulių. Jis visada atsiveža glėbiais knygų ir žurnalų. Pasistengiu grįžti pavakariams, bet su pietumis tai manęs nelaukit.

— Ne tiek pas mokytoją, kaip pas mokytojo dukrą

skubi, — mirktelejęs akim, erzina Vytautą klebonas. — Pas mane knygų daugiau, negu tu per visą vasarą galėtumei perskaityti...

— Bet dėde, — nori protestuoti rausdamas jaunuo-
lis. Dėdė numoja ranka ir, ant kulnies apsisuka veidu į namus. Vytautas, maloniai linktelėjęs man, be žodžio ėmė eiti per pievos vidurį.

Tylėdamas einu paskui kleboną. Žiūriu į jo pėdas ir kandu lūpas, nes turiu ką nors sakyti ir pats savo dar neištartų žodžių bijau. Turėčiau pasisakyti, kas aš iš tikrųjų esu. Jaučiu, kad kiekviena minutė, kuria pratesiu savo melą, nuodija ir teršia mano šeimnininko vaisingą pastogę.

— Kunige klebone, — pradėtu negarsiai, — aš turiu tamstos labai atsiprašyti, kad ne tik išnaudoju tamstos vaisingumą, bet taip pat tamstą esu... kaip čia paprastai pasakyti... apgavęs. — Jis sustoja sekunde ir neatsigreždamas, lizdos galu sutrupina grumstą žemės ir, nieko nesakydamas, eina sulėtintu žingsniu toliau. Kodėl jis nieko neklausia? Galėčiau savyje tada vėl išsiaukti norą atsargiai meluoti. Kažkas verčia mane kalbėti prieš mano valią:

— Aš turiu kuo greičiausiai iš čia išvažiuoti, bet prieš tai turiu jums ką pasakyti. — Alia iacta est. — Aš ne visai tas, kurį manote pažinęs čia per kelias dienas. Būčiau tikras niekšas, jei nepasisakyčiau kaiko apie save. O galimas dalykas, kad tamsta anksčiau ar vėliau pats apie mane sužinosite.

— Pone Steponai, tamstai tikrai jokios išpažinties atlikti nereikia. Negi tamstą mano sutana taip pažindina? Ir aš tik žmogus, pasiilgęs bendravimo su žmonėmis. Jūs — mano mielas svečias, kurio kantrybę esu turbūt išbandęs savo nuobodžiais monologais. Bet, kaip jau sakiau, kam aš išsipasakosiu savo kai kurias pažiūras? Negi karvėms ir dobilėliams? O apie kokias apgavystes galime kalbėti? Mano namas atvirlas, pinigų kaip ir neturiu. Kas gi man ką blogo gali padaryti? Jei jaučiate norą pasidalinti su manimi savo pergyvenimais, mielai klausysiu, bet jūsų tylėjimas yra jūsų privilegija.

(Bus daugiau)

PORINGĖ APIE DAKTARĄ BRONIŲ BAŠKĮ

Pietiniame Bostone, ant kalnelio, stovi dailūs namai. Išgesnį laiką tuose namuose gyvenė ir dirbo kairiojo sparno veikėjas dr. Dominykas Pilka. 1950 m. malonaus daktaro dailioji ir erdvioji pastogė įvyko Lietuvių Rašytojų Tremtinių d-jos likvidacinis suvažiavimas, kai žodis "tremtinių" buvo nubrauktas ir palikta tik Lietuvių Rašytojų d-ja. Kol tuose namuose gyveno daktaro brolis poetas Petras Pilka -- ten įvykdavo ir kitokių parengimų, pvz., atšventėm Fausto Kiršos 60 metų sukaktį. Ar prieš tą trumpą laiką, tik keliolika metų, pagalvojom, kad ne vienas iš tų namų iškeliausim į ten, iš kur niekad nebeįėjama? Kai prieš keletą metų dr. Pilka netikėtai mirė -- tuos namus nupirko tautietis Lubinas ir įrėngė juose laidotuvių koplyčią. Tai taip ir atsitiko, kad iš tų namų į kapinės jau palydėjom net keletą puikių savo kolonijos žmonių, kurių tarpe ir poetą Faustą Kiršą ir visuomenininką Igną Vilėniškį. Šiom dienom toj koplyčioj gulėjo jaunas, gabus ir veržlus mokslininkas dr. Bronius Baškys...

Visi žinom, kad mirtis yra neišvengiama. Žinom ir tai, kad ji kerta ne tik savo amžių atgyvenusių žmogų, bet neretai ateina į kūdikio lėpšį, sugriaua jaunuolių svajones, sunaikina darbų ir polėkių kupiną vyrą. Kai iš arčiau įsiklausai į giltinės dalgio žvangėjimą -- daug nelogiškumo, beprasmiškumo ir absurdiškumo girdi toj "muzikoj". Kodėl eilę metų gyvena būtybė, kurią gydytojai jau vadina "nesąmoninga daržove", o miršta 45 vyras? Dr. Broniaus Baškio lemtis yra skaudi, rūsti, traginga. Tuo skaudumu ir rūstumu ji palietė velionio šeimą -- žmoną, vaikus, uošvę. Lietuvoj tebegyvenančius tėvus, brolius, seserį, iki širdies sopulio sujaudino ir daugumą Bostono lietuvių. Pats dr. Bronius Baškys š.m. vasario mėn. Aiduose paskelbė straipsnį "Gyvybė kaip cheminis procesas". Be abejonės, suprasdamas, kad kovos su mirtimi negalės laimėti, savo straipsnį jis taip pradeda: "Iš visų pasaulio stebuklų, turbūt, pats didžiausias ir kartu pats paslaptiniausias yra gyvybės fenomenas. Žmogaus pastangos įsikverbti į gamtos paslaptis, ypač paskutiniojo šimtmečio bėgyje, davė nuostabių rezultatų. Tačiau gyvybė, jos atsiradimas ir mirtis priklauso prie daugiausiai saugojamų gamtos paslapčių". Gyvenimui paveikslui atkurti, spalvingesnei poringai papurinti dar užsukim į vieną Pietinio Bostono akligatvį, kuris iki šiol vadinasi Burrill Place. Kai mes į tą vietovę atsikraustėm -- visuose užimtuose butuose nuo ankstesnių dienų gyveno senieji lietuviai ateiviai. Atseit, "gatvė" buvo beveik visai lietuviška! Iš naujakurių čia apsigyveno inž. Zigmas Gavelis su šeima, studentas Bronius Baškys su šeima, komp. Julius Gaidelis su žmona, mano šeima, o kiek vėliau ir Žukauskų šeima. Mūsų butai buvo vienodi ir maži -- trys nedidelės kambariai ir virtuvė, be modernių patogumų, be vonių, bet gana švarūs, šviestūs ir linksmi. Žemos metu būdavo šaltoka, bet kai patys šiltaišėm šokių tokių patobulinimų...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

Mudu mėgom pavasarius ir vasaras, mėgom vakaro vaikštynes. Kai išėdavom į Bostono pajūrį, gana dažnai su Bronium Baškium mudu takuodavom dvi ir tris valandas, namo parsirasdami tik po vidurnakčio. Tų vaikštynių metu esam visokių dvyų matę, žimtus įvairiausių temų palietę, įvairių planų kūrę. Intymiam pokalbiu Bronius buvo nepaprastai dėmesingas ir jautrus partneris. Nekartą buvo atsivėrusios mudviejų širdys ir sielos, o tai gilino ir stiprino bičiulystę, kuri, deja, nėra dažnas radinys žmogaus gyvenime...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

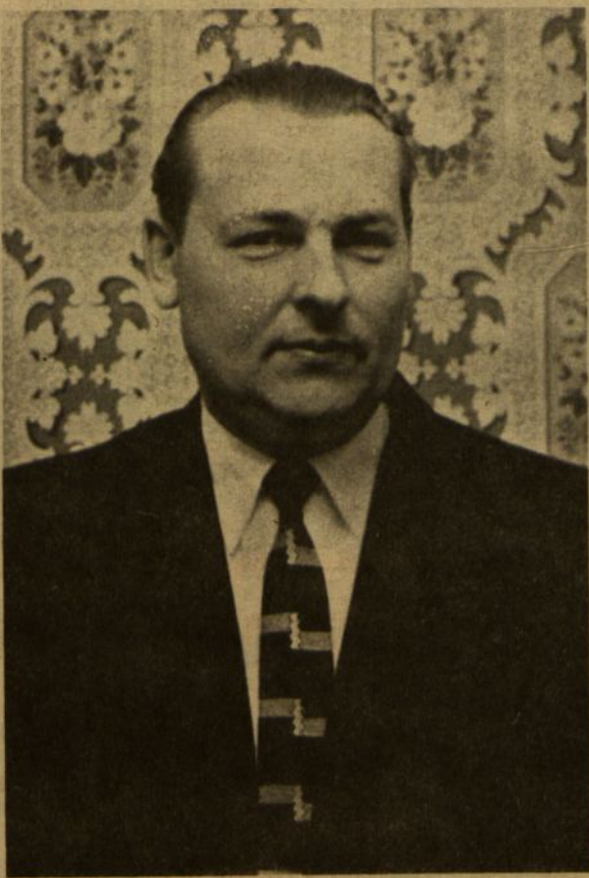
Mudu mėgom pavasarius ir vasaras, mėgom vakaro vaikštynes. Kai išėdavom į Bostono pajūrį, gana dažnai su Bronium Baškium mudu takuodavom dvi ir tris valandas, namo parsirasdami tik po vidurnakčio. Tų vaikštynių metu esam visokių dvyų matę, žimtus įvairiausių temų palietę, įvairių planų kūrę. Intymiam pokalbiu Bronius buvo nepaprastai dėmesingas ir jautrus partneris. Nekartą buvo atsivėrusios mudviejų širdys ir sielos, o tai gilino ir stiprino bičiulystę, kuri, deja, nėra dažnas radinys žmogaus gyvenime...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

STASYS SANTVARAS

mų -- po vokietinių stovyklų jau tėtės visai patenkinaimai. Svarbiausia, tie butai buvo pigūs -- senam tautiečiui Slipsui mėnesinės nuomos mokėdavom maždaug 20 dolerių, o tai mūsų gyvenimo irgi nesunkino. Kaip dera žmogiškam gaivalui, ten mes turėjom

Velionis dr. Bronius Baškys

visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

Mudu mėgom pavasarius ir vasaras, mėgom vakaro vaikštynes. Kai išėdavom į Bostono pajūrį, gana dažnai su Bronium Baškium mudu takuodavom dvi ir tris valandas, namo parsirasdami tik po vidurnakčio. Tų vaikštynių metu esam visokių dvyų matę, žimtus įvairiausių temų palietę, įvairių planų kūrę. Intymiam pokalbiu Bronius buvo nepaprastai dėmesingas ir jautrus partneris. Nekartą buvo atsivėrusios mudviejų širdys ir sielos, o tai gilino ir stiprino bičiulystę, kuri, deja, nėra dažnas radinys žmogaus gyvenime...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

Mudu mėgom pavasarius ir vasaras, mėgom vakaro vaikštynes. Kai išėdavom į Bostono pajūrį, gana dažnai su Bronium Baškium mudu takuodavom dvi ir tris valandas, namo parsirasdami tik po vidurnakčio. Tų vaikštynių metu esam visokių dvyų matę, žimtus įvairiausių temų palietę, įvairių planų kūrę. Intymiam pokalbiu Bronius buvo nepaprastai dėmesingas ir jautrus partneris. Nekartą buvo atsivėrusios mudviejų širdys ir sielos, o tai gilino ir stiprino bičiulystę, kuri, deja, nėra dažnas radinys žmogaus gyvenime...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

Mudu mėgom pavasarius ir vasaras, mėgom vakaro vaikštynes. Kai išėdavom į Bostono pajūrį, gana dažnai su Bronium Baškium mudu takuodavom dvi ir tris valandas, namo parsirasdami tik po vidurnakčio. Tų vaikštynių metu esam visokių dvyų matę, žimtus įvairiausių temų palietę, įvairių planų kūrę. Intymiam pokalbiu Bronius buvo nepaprastai dėmesingas ir jautrus partneris. Nekartą buvo atsivėrusios mudviejų širdys ir sielos, o tai gilino ir stiprino bičiulystę, kuri, deja, nėra dažnas radinys žmogaus gyvenime...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

Susitikimai, pasivaikščiojimai, gyvenimas toj pačioj gatvėj, pašnekesiai, "išpažintys" -- visokių dienų -- linksmy, laiminų, giedrių, tamsių ir sopulingų. Tame akligatvy, vadinamam Burrill Place, aš turėjau progos gerai pažinti Bronių Baškį, nesgi ten mes iškentėm beveik pusę to laiko, kurį gyvenom Amerikoje. Bronius Baškys buvo tas vyras, kuris, susiradęs geresnį darbą, vis paskui save tempdavo mane, o aš paskui save Bern. Brazdžionį ir Faustą Kiršą. Taip mes stengėmės pažinti prakaite valgomą duoną, kol Bronius pasodino mane į savo kėdę Bostono Universiteto Medicinos Centre. Per tuos keliolika metų keletas akligatvio gyventojų jau nuėjo į Anapus. Pirmasis paslaptingon kelionėn išėjo mano sūnus Agas, kiek vėliau iš to paties buto teisnininkas Jonas Kalvaitis, o paskui juos pasekė ir dr. Bronius Baškys...

ir sudaro griaučius mano poringę apie daktarą Bronių Baškį. Pasikrapštes savo atmintį, kai kuriuos faktus patikrinęs kitų jo draugų tarpe, galū savo kalbą toliau tęsti, nors ir žinau, kad neturiu pakankamai medžiagos velionio išsamesnei biografijai parašyti.

Bronius Baškys gimė 1920 m., sausio 7 d., Junklių kaime, Už-

lią asmenybę, jis tuoj pradėjo raginti, kad Bronius kibtų į knygas. Pats Gavelis toli į priekį pastūmė Baškį matematikos dalykuose. Tuos sunkumus įveikęs ir gavęs švietimo m-jos leidimą, Br. Baškys Jurbarko gimnazijoje vieną po kito pradėjo laikyti brandos atestato egzaminus. Vyrasturėjo turėti nemažai valios ir gabumų, nes per porą metų -- 1944 -- kai jau žemė drebėjo po kojom įsibaigė laikyti egzaminus ir gavo brandos atestatą.

Vokietijoje, kurį laiką padirbęs pas ūkininką, kai karas baigėsi, Bronius Baškys nuvažiavo į Hamburgą ir įstojo universitetą. Jo pašaukimas, jo aistra buvo medicinos mokslai. Hamburgo universitete jis studijavo Medicinos fakultete ir ten baigė septynis semestrus. Bestudijuodamas aukštojo mokykloje, gyvai reikišė lietuvių studentų gyvenime, daugiau atstovaudamas tautinį liberalinį sparną. Bet užgriuvo emigracijos metai, Bronius pertraukė medicinos studijas ir paklėio kelionei į Ameriką. Prieš išvykdamas į užjūrį, vedė dantų gydytoją Ireną Kubiliūnaitę, generolo dukterį. Amerikoje Baškiai susilaukė trijų vaikų -- Nijolės, Donato ir Juliaus. Visi vaikai jau yra mokyklinio amžiaus.

Į Bostoną atkilo abu draugai -- Zigmas Gavelis ir Bronius Baškys, nes čia gyveno jų gerosios tetulės. Ypačiai gera moteris buvo Br. Baškio teta, nepaprastai daug jam padėjusi studijų metu. Betgi ar reikėjo likimui taip klaidai įšėlti, kad nepilnų metų laikotarpy mirtų teta, pusseserė (tėtos duklė) ir pats Bronius Baškys?...

Kelias į mokslą nelengvas buvo velionui ir Amerikoje. Keletą kartų jis bandė įstoti į Medicinos mokyklą, bet nieko nepadėjo ir Hamburge išėiti septyni semestrai. Tada jis pradėjo studijuoti biochemiją. Ir tą darė žemaičių atkakliumu. 1957 m. Bronius Baškys Bostono universitete gavo magistro laipsnį, o po poros metų -- 1959 m. -- Ph. D. Jo gyvenimo svajonė neišsipildė -- jis negavo medicinos mokslų doktorato, bet gavo tą mokslo laipsnį, kuris šiame krašte yra laikomas aukščiausiu. Jis mūsų akyse kopė vis į aukštį, o mes, jo artimieji draugai, kartais dėl to netvėrėm iš džiaugsmo. Vien doktorato įsigijimas per porą metų rodo, kad Bronius Baškys buvo neeilinių gabumų vyras.

Magistro laipsnį gavęs, 1957-60 m. velionis dirbo Harvardo universitete, nuo 1960 m. iki mirties mokslinį darbą tęsė Tufts universitete. Buvo kviečiamas keltis į Buffalo miestą, į JAV Valstybinį vėžio ligų tyrimo institutą, bet pasiliko Bostone. 1960-63 m. kaip profesūros asistentas, dirbo savo Alma Mater -- Bostono universitete. Savo srities straipsnių yra paskelbęs žurnale Archives of Biochemistry and Biophysics. Kai kurie jo darbai buvo spausdinti ir Europos mokslinėje spaudoje, pvz., šveicarų Biochemijos žurnale. Beveik visą laiką velionis dirbo riebalų tyrimo srityje. Kaip biochemiką, žinoma, jį domino visos problemos, kurios vienokiu ar kitokiu nesveikatos pavaldum ir mūsų laikais žmogų dar tebevargina ir tebežudo.

Dr. Broniaus Baškio būdai buvo visai svetimi brožai puikybės ir arogancijai. Koks jis buvo 1950 m. Burrill Place akligatvyje, toks jis liko iki paskutinio savo gyvenimo

mirksnio. Ak, ir Sv. Rašte yra pasakyta: "Mesk akmenį į tą, kuris be nuodėmės". Viena kita žmogiška silpnybė neaplenkė ir Broniaus Baškio, betgi visinis jo pasaulis nesugriauamas ir nepamirštamas: visada greitas padėti artimui, nuoširdus, bičiuliškas, pastovus draugystės jausmas. Viešuma dr. Bronių Baškį kiek varžydavo, bet artimų draugų ir bendradarbių tarpe jis būdavo itin jautus, mėgdavo juoką bei šamonių ir mokėdavo taisyklais žaisti, būdavo šarmantiškas, simpatingas ir patrauklus. Bostono lietuvių kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime jis buvo daug kur regimas veidas. Dr. Bronius Baškys -- liuanistinės mokyklos tėvų komiteto pirmininkas, skautų tėvų komiteto pirm., Kultūros klubo pirmininkas, Liet. Enciklopedijos bendradarbis, kurį laiką ir kultūrinių subatvakarių uolus lankytojas, dažnas lietuviškos pastangos rėmėjas. Pats aktyviai dalyvaudamas tautiniame gyvenime, į mūsų ateitį žiūrėjo blaiviai ir realiai: sunku bus mums ilgesnį laiką išsilaikyti, jei neatsivers kelias į Lietuvą...

Dr. Broniaus Baškio asmeninė tragedija savo šaknyse yra absurdiška. Jis mirė 1965 m., birželio 15 d., pirmą valandą naktį, taigi tegyveno tik 45 metus, 4 mėn. ir 10 dienų. Banaliai tariant, iš pažintros jis buvo vyras, kaip ažuolas -- aukštas, stiprus, dailiai sudėtas. Skaudžiausia, kad savo pasiekto mokslo laipsniais, savo tvirta padėtim Amerikos mokslo pasauly jis tegavo pasiūlyti tik porą metų. Prieš keturis metus jis sunkiai susirgo, didvyriškai su liga kovojė, bet jos įveikti nepajėgė. Jo mirties

akivaizdų (kaip ir kiekvieno tokiu atveju) visu nuogumu išskyla žmogaus gyvenimo mizerija. Pavėdas, gėdumas, savanaudiškumas, pasižemežimai, kerštavimai, kopimas per kitų galvas į priekį, artimo ignoravimas, neapykanta -- visa tai nei diktės nėra verti dalykai. Žmogus mato saulę ir žvaigždes, medžius ir vandenį, gyvius ir augalus, bet jis yra beveik tobulai aklas, kai atsigrižta į savo rytojų. Į tą tamsumą neišvengiamai kiekvienas turim žengti, ir niekas nežinoma, kas ir kada iš jos gali išnirti. Prie brangaus bičiulio kaip tie žodžiai gali ir disonansu praskambėti, betgi tegu dar sykį jie primena žmogaus menkystę mirties akivaizdoje...

Dr. Bronius Baškys Bostono Forest Hills kapinėse, Fausto Kiršos kaimynystėje, atgulė birželio 18 d. Artimieji draugai ir Lubino koplyčioje, ir dr. Juozo Girniaus lūpomis kapuose apie velionį pažėrė nemažai dailių ir rūpestingai parinktų žodžių. Bet ar tas paguodė ir pradžiugino mirusį? Deja, mes vis dar esam daugiau linkę raudas raudoti prie kapų, bet nepadėti tam, kuris gyvena ir dirba... Man asmeniškai graudžiausias momentas buvo, kai našlė Irena, paskui ją vaikai, motina p. Kubiliūnienė ir kiti giminės ant velionio karsto dėjo gėlių žiedus ir bėrė žiupsnį žemės. Ak, noriu ir aš tikėti, kad, kas buvo pasakyta, tas yra tiesa: dr. Bronius Baškys savo asmenybe, savo ryžtingom pastangom prasimušti į mokslo pasaulį, savo nemeluotu bičiuliškumu bus toli gyvas mūsų širdyse, kol mes patys žemės padangtėj vaikščiosim...

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremdami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniiais prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiūsti giminių Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspauptomis kainomis įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietpaltis; 3 1/2 jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardai pūkiaus nepermatomo nailono suklelei, tik už \$66.00.

P-3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviem paltais ir 3 1/2 jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V-3: 10 1/2 jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N-4: 16 jardų keturioms suklelėms nepermatomo sunkaus pagedaujamų spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

V-3 ir N-4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susi-
taupo pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiąjį

SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaiciuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd.,
London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 136-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

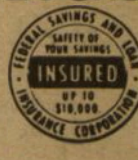
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAME
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO -- GRAŽIOJE LIETUVISKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. Mrs. M. Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655, telef. 428-8425.

LIETUVIŠKŲ KOOPERACINIŲ KELIŲ

A. Kiršonis

Pasitaiko lietuviškoje spaudoje pasisakymų apie reikalingumą išsivijos lietuvių tarpe suaktyvinti kooperacinį pasireiškimą, tačiau dažnai tie spaudos balsai nutyla ir visas nuplaukia pavėjui be didesnio aktyvaus pasireiškimo.

Tiesa, jau prieš dešimt metų išsivijos lietuvių tarpe pradėta steigti lietuvių kredito kooperatyvai. Toronte, vėliau Montrealyje, Hamiltone (Kanadoje). Prieš 3 metus Los Angeles, California. Tuo tarpu šiame kontinente daugiau ir negirdėti. Džiugu išgirsti, kad ir Pietų Amerikoje ruošiasi įsteigti lietuvių kredito kooperatyvą. Australijoje, be to, irgi jau yra veikiantis lietuvių kredito kooperatyvas.

Prieš porą metų teko rašyti spaudoje trumpą "Kredito Kooperatyvų Amerikoje" apžvalgą, kur bandžiau apibūdinti kredito kooperatyvų pobūdį ir paminėjau kelias skaitlingai gyvenančių lietuvių vietas, kuriose, mano manymu, lietuvių kredito kooperatyvai turėtų pasisekima.

Neteko iki šio laiko girdėti, kad tose vietovėse lietuvių kredito kooperatyvai būtų įsikūrę.

Noriu dar kartą iškelti tokių kredito kooperatyvų pobūdį, reikšmę ir naudą. Gal gi atsirastų asmenų, kurie pasuks jau daugelyje vietų išbandytą lietuvių kredito kooperatyvų keliu. Kaip visose srityse taip ir čia, turbut, niekas savaime arba atsitiktinai nevyksta. Turi kas nors imtis iniciatyvos šį reikalą realizuoti. Pradinis darbas gal ir yra sunkesnis, kol kredito kooperatyvas pajėgia pasisamdyti pirmą tarnautoją. Po to gi visas vyksta lengviau ir sklandžiau.

Kredito kooperatyvų teisinis pagrindas yra inkorporuoti krašto

valdžios įstaigose, veikia pagal krašto valdžios įstatymus ir yra valdžios organų kontroliuojami, kaip ir visos kitos krašto kredito įmonės.

Lietuvių kredito kooperatyvų tikslas: suburti lietuvių kapitalą į lietuvišką kredito įmonę, kuri patarnautų visais kredito ir taupymo reikalais toje vietovėje ir apylinkėse gyvenantiems lietuviams -- kooperatyvo nariams palankiausiomis sąlygomis.

Draudimai pagal valdžios reikalavimus privolaomi visiems kredito kooperatyvams. Jie apsaugo kredito kooperatyvą nuo visų galimų nelaimingų atsitikimų, vagystės, apiplėšimo, gaisro, nesąžiningumo ir t.t. Visi asmenys dirbantieji prie operacijų turi specialų draudimą (bond).

Daugeliui kyla klausimas, kodėl mums reikalingas kredito kooperatyvas, kai vietoje yra tiek daug bankų, taupymo ir skolinimo įstaigų ir kitokių kredito įmonių? Ar gali lietuvių kredito kooperatyvas priimti indėlius arba duoti paskolas geresnėmis sąlygomis negu mes gauname iš vietos bankų ar kitų kredito institucijų. Taip, gali, šioje vietoje aš ir pamėginu nusakyti kredito kooperatyvų teikiamas privilegijas.

Taupytojai laikydami indėlius bankuose ar kitose bankinėse institucijose už dėtus pinigus gauna tik palūkanas. Lietuvių kredito kooperatyvai moka dividendą ar palūkanas, kurie beveik visada didesni už kitų bankinių institucijų mokamas palūkanas ar dividendus. Be to, už indėlius laikomus taupymo sąskaitose lietuvių kredito kooperatyve, nariai gauna iki 2000 dolerių gyvybės draudimą, už kurį jiems mokėti nereikia, nes visą draudimo premiją

sumoka kredito kooperatyvas.

Bankinės institucijos šiuo metu moka už indėlius nuo 4% iki 4,85% Los Angeles lietuvių kredito kooperatyvas moka už indėlius 5% dividendo.

Ko vertas 2000 dolerių gyvybės draudimas, manau, daugeliui yra žinoma. Čia tik paminėsiu keletą apytikrų pavyzdžių: asmeniui 20 metų amžiaus per metus apie \$31, 30 m. -- \$40-\$42; 40 m. -- \$54-\$60; 50 m. -- \$76-\$88; 54 m. -- \$90-\$105;

Šie skaičiai yra apytikriai, nes tiek palūkanų procentas tiek draudimo premijos yra kiek skirtingi įvairiose vietovėse ar bankinėse ir draudimo institucijose.

Tačiau iš pateiktų pavyzdžių yra aišku, kad už 2000 dolerių indėlį jūs gaunate: kitose bankinėse institucijose -- 80-97 dolerių metams, lietuvių kredito kooperatyve 100 dolerių metams ir iki 105 dolerių gyvybės draudimą.

Šios skaitlinės aiškiai pasako, kodėl geriau laikyti santaupas lietuvių kredito kooperatyvuose. Tik kredito kooperatyvuose jūs gausite tas privilegijas, nes kredito kooperatyvų tikslas ne pelno siekimas, bet narių gerovė.

Visos duodamos paskolos yra apdraustos. Nelaimingo atsitikimo atveju, skolininkui mirus ar tapus fiziškai visai nedarbingu, paskola neieškoma nei iš skolininko turto, nei iš jo turto paveldėtojų, nei iš paskolą laidavusių žirantų, nei iš nedarbingo tapusio skolininko. Tokiais atvejais visą paskolą kredito kooperatyvui sumoka draudimo įstaiga. Taigi, nelaimės atveju nei jums, nei jūsų likusiai šeimai paskolos mokėti nereikia. Tokie draudimo jumis neduoda jokia kita kredito įmonė. Teikiama lietuvių kredito kooperatyvų draudimai skatina pagalvoti kiekvieną asmenį, kur pinigus taupyti ir iš kur skolinintis. Atsakymas aiškus -- lietuvių kredito kooperatyve. Ne nuostabu, kad visose vietovėse, kur tik tokie kredito kooperatyvai yra, turi gerą pasisekimą.

Pasitaiko asmenų, kurie mielai nori turėti šiuos draudimus, bet tuo tarpu dėl kokių nors priežasčių negali sąskaitoje laikyti 2000 dolerių indėlio. Ir čia lietuvių kredito kooperatyvai ateina į pagalbą. Kredito kooperatyvas duoda nariui su jo parašu, be žirantų iki 2000 dolerių paskolą, kurią jis padeda savo taupymo sąskaiton. Paskolą garantuoja padėtu indėliu. Nuo tos dienos jis turi 2000 dolerių gyvybės draudimą, už kurį jam mokėti nereikia.

Čia gali kilti klausimas, kiek narys sumokės palūkanų, kol jis tą 2000 dolerių paskolą sumokės? Tai priklauso nuo laiko, per kurį paskola bus sumokėta. Pavyzdžiui, už 2000 dolerių paskolą 5 metams iš 3/4% mėnesiui nuo nesumokėtos paskolos balanso, mokant kas mėnesį po \$41,52, jūs sumokėsite \$491,20 palūkanų. Tuo pat laiku jūsų indėlio sąskaitose padėti 2000 dolerių, gaunant 5% metinį dividendą, per 5 metus jums duos \$552,56. Taigi, kol jūs sumokėsite kredito kooperatyvui paskolą, jūs sutapysite 2000 dolerių savo indėlio sąskaiton, skirtum tarp gauto dividendo ir su mokėtų palūkanų (\$552,56 - \$491,20) pelnysite \$61,36 ir turėsite nuo paskolos gavimo dienos 2000 dolerių gyvybės draudimą, kurio vertė pagal amžiaus ribas jau buvo nusakyta. Jokia kita kredito įmonė jums tokio patarnavimo neduos.

Kalbant apie asmenines paskolas, kurias daugelis iš mūsų gauname iš įvairių kredito institucijų, tenka gerai peržvelgti, kiek mes už jas sumokame. Šioje vietoje norėčiau paminėti tik vieną pavyzdį.

Vienos iš stambių kredito institucijų, kuri finansuoja kreditan perkantįs auto mašinas ar kitur pirkinčius, pagal išdirtą planą - lentelę siūlomas sekantis kreditas: už \$1015,69 paskolą 12 mėnesių jūs mokėsite tik \$95,00 kas mėnesį. Praktiškai, mokėdami \$95,00 kas mėnesį per 12 mėnesių jūs sumokėsite \$1140, iš kurių tenka \$124,31 palūkanų. Iš lietuvių kredito kooperatyvo duodama \$1015,69 paskolą 12 mėnesių skaitant 1% mėnesiui nuo nesumokėtos paskolos balanso ir mokant kas mėn po \$90,24 jūs sumokėsite \$1082,88 iš kurių tenka \$67,17

Atidarant Parmoje, 5510 Pearl Rd. naują Society National Banko skyrių, juostos perkirpimo iškilmes. Iš kairės pirmoj eilėj: naujo banko skyriaus vedėjas Roger M. Cooley, Parmos burmistras James Day, Society National Banko prezidentas Mervin B. France ir rūmų statybos vykdytojas Marvin Zepkin. Antrojo eilėj Frank Cirsafi ir Leslie B. Gress.

palūkanoms. Čia jūs sutapysite \$57,14.

Paskaičiuokite savo mokėjimus, jei jūs turite pirkti ką nors kreditan ir įsitikinsite, kad geriau imti paskolą iš lietuvių kredito kooperatyvo ir pirkti už grynus pinigus.

Lietuvių kredito kooperatyvai duoda taip pat nekilnojamo turto paskolas. Ir čia jūs sutapysite dideles sumas, nes kredito kooperatyvai nepriskaito jums jokių specialiųjų mokėjimų (points) paskolą išduodant ir nepriskaito jokių baudų paskolą sumokant prieš terminą. Jūs mokate tik faktines paskolos dokumentų ir turto įkainavimo išlaidas.

Norėčiau tikėti, kad šiais pavyzdžiais gal būsiau kam ir įrodęs lietuvių kredito kooperatyvų naudingumą ir reikšmę ekonominio gyvenimo kelyje.

Lietuvių kredito kooperatyvai ateina į lietuvių ekonominį gyvenimą ne aukų rinkti ar malonės iš ko nors prašyti, bet duoti jums ekonomines privilegijas taupymo ir kredito operacijų srityje.

Didesnės lietuvių kolonijos, kaip Chicago, Clevelandas, Detroitas, New Yorkas, Bostonas ir kitos, turėtų didelį pasisekimą tokius kredito kooperatyvus organizuojant ir ugdat.

Visose tose vietovėse yra daugelis gabių finansistų ir ekonomistų, kurie galėtų sėkmingai tokioms kredito institucijoms vadovauti. Čia susidarytų eilei asmenų pastovus darbas ir vietos lietuviams būtų aptarnaujami kreditu palankiausiomis sąlygomis.

Įsisteigus krašte daugiau tokių kredito kooperatyvų būtų galima išvystyti glaudų bendradarbiavimą dalinantis kapitalo perteklių. Reikalui esant, prie kuro nors kredito kooperatyvo galėtume sukurti specialų kredito skyrių bendradarbiavimo operacijoms koordinuoti ir derinti kredito politiką.

Per eilę metų būdamas arti lie-

Dar apie dr. J. Deveikę - Navakienę

Š.m. gegužės 17 d. Dirvos laidoje A. Krausas prisiminė neseniai Paryžiuje mirusią dr. Jonę Deveikę-Navakienę, plačiau paminėdamas jos darbus Lietuvos istorijoje. Jos pastangų vaisas tačiau nebus pilnas, nei ne-

tuvų kredito kooperatyvų reikalingi tiek Toronte, tiek Los Angeles, patyriau ir įsitikinau lietuvių pareiškumui ir kreditinumu. Bendrai paėmus, lietuviams turi gerą vardą ir gerą kreditą ne tik lietuviškuose kredito kooperatyvuose, bet ir kitose krašto kredito institucijose.

Vietovėse, kur tokie kredito kooperatyvai išaugę, susidarytų palanki galimybė finansuoti ar įsigyti lietuviškus namus, sales ir kitas patalpas reikalingas lietuvių kultūrinei ir visuomeninei veiklai.

Šiandien milijonai dolerių laimė lietuvių sąskaitose įvairiose kredito įmonėse, milijonus dolerių lietuviams skolinasi iš jų pačių kredito įmonių mokėdami brangiau už kreditą. Savuose kredito kooperatyvuose būsimieji pinigai tiesioginiai padėti vieni kitiems palankiausiomis sąlygomis ir visas tarpininkavimo pelnas liks mūsų pačių kišeniuose.

Išaugę lietuviškos kredito įmonės buvo pajėgios stipriai paremti ir lietuviškus reikalus.

Tikiu, pradžioje iniciatoriams kils įvairių problemų kredito kooperatyvą organizuojant. Pasiūlaukime artimiausiam veikiant lietuvių kredito kooperatyvą ir daug kas paaiškės. Reikalui esant kvieskite iš artimiausios kredito kooperatyvo gerai informuotą asmenį ir vietoje visus klausimus išsiaiškinkite.

Linkiu sėkmės lietuviškame kooperaciniame kelyje.

prisiminti ir tų sunkumų, su kuriais ji turėjo susitikti net savo tautiečių tarpe. Vienas iš jų pasisavino dalį jos surinktos medžiagos ir padarė jai daug moralinės ir materialinės skriaudos. Tuo reikalu velionė 1961 m. kreipėsi į vieną žinomą Lietuvos universiteto profesorių ir eilę kitų teisininkų, prašydama sudaryti kokią garbės teismą ar ką nors panašaus, tačiau praktiškai tai padaryti buvo neįmanoma.

1961 m. lapkričio mėn. 10 d. velionė rašė:

"Čia tas šaltas kenkimas lietuviškam reikalui, nuolat vaidinant labai didelį patriotą, netikrai labai baisu. Juoba, kad dabar sužinojau galutinai pasivirtins, kai visi laišku grįš, kad jis dar padarė vienam balsui muskurui žmogui tokių šunybų, nuo kurių turi šliaužtis plaukai, net visai moralės nustojusiam žmogui. Sunku net įsivaizduoti, kad mūsų tauta galėtų pagaminti tokias moralines pabaissas".

Toliau ji rašė: "Visų pirma man rūpi, ar yra pas jį knygos, išleistos Vokietijoje, kurių didelį pūdą man davė Bendruomenė su prašymu perduoti Bibliotekę Nationale. Prašiau ju nunešti, o pasirodo Biblioteka visai jų neturi. Ar yra meno istorijos veikalų pas jį, nes atrodo, kad išgabeno visą p-lės M. biblioteką. Jos kambariye jai išvykus gyveno. Nors tai jau mažmožis, bet Kasulio vienos gravitūros, kurią pirkau su tokiu džiaugsmu dabar niekur nerandu, jau nekalbant apie kvepalus ir visus kitus mažmožius, bet brangius, kaip atsiminimai, ypač tėvo sabalių gabalai, o kas dar svarbiau, Radvilų išleista seną Lietuvos žemėlapi".

"Kadangi neturime valstybės, tai reaguojamas turi būti efektyvus -- spauda".

1961 m. gruodžio 19 d. velionė rašė:

"Sužinojau dar apie vieną sunybę -- norėdamas man užbėgti už akių prašė mikrofilimų Lenkijoje. Pasirodo, tų pačių ką ir aš. Vadinasi, net prancūziško leidinio tikslumas jam nertpi, tokį išgamą Lietuva davė... Jau rašiau apie Strykaskų straipsnį į Nepr. Lietuvą, lapkričio mėn. tilpo, dabar siųsiu antrą dalį apie pačią vagystę, paralelizmas nepaprastas..."

Panašių nusiskundimų buvo ir kituose jos laiškuose. Jai mirus nebelleka nieko kito, kaip tą faktą iškelti spaudoje. (j-v)

AUKOS DIRVAI

St. Geldauskas, Belleville... 4.00
Dr. A. Baltrušėnas, Akron 5.00
St. Vidmantas, Melrose Pk. 4.00

DIRVOJE GALIMA ĮSIGYTI NAUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprėngsime Jūs nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4 1/2% DIVIDENTAI IŠSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

VASAROS ATOSTOGAS

MALONIAI KVIECIAME PRALEISTI

MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street

Monument Beach, Cape Cod, Mass.

Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo. Baltas papludimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajavairinimui:

- valtis — žuvalimui
- teniso aikštė
- sail-fish buriavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,

88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,

72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185

Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MEŠKĄ.

* PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJĄ birželio 20 d. savo gausiu atsilankymu išskėlė ne tik tų trijų tautybių visuomenė, bet ir skaitlingai dalyvavę kitų tautybių grupės. Tų kitų tautybių organizacijos ir spaudą atstovavo: Anton Rumpf - vokiečių, Josef Bosilevič - kroatų, Vaclav Hyvnar - čekų ir Joseph Hokr, Bela Hunt - vengrų dienraščio redaktoriai, W. Rostafinsky -- lenkų veteranų sąjungos vicepirmininkas, ir ponis H. Lobe -- slovenų atstovė.

Toks gausus kitų tautybių atstovų dalyvavimas buvo pabrėžtas ir County Auditor Ralph J. Perk kalboje, tarėdamas, kad pavienių tautinių grupių veikla, kiek pajėgios jos bebūtų, krašto politikoje mažai reiškia. Tik bendru darbu ir jungtinėmis jėgomis tautybių grupės gali parodyti savo didelį svorį ir įtaką šio krašto gyvenime.

* LIETUVIŲ TEISININKŲ DRAUGIJOS Clevelando skyrius maloniai kviečia į d-jos ruošiamą 10 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks birželio 26 d. 5 val. p.p. Čiurlionio Ans, namuose.

* ALGIMANTAS DAUGIRDAS birželio 19 d. suklebė su Berislava Sanko, Vestuvių iškilnėse dalyvavo didelis būrys Algimanto bičiulių -- lietuvių.

Adv. Julius Smetona kalba tautybių atstovų subuvime, šalia jo sėdi Ralph J. Perk, vadovaujantis tautybių atstovų suartinimo judėjimui ir jo padėjėjas, buv. čekų dienraščio Novy Svet redaktorius Vaclav Hyvnar.

LSK Žaibo tinklininkės paskutiniaisiais metais atsiekusios didelių laimėjimų. Pirmoji eilė iš kairės: Gelažytė, Besperaitytė, Barzdukaitė. Antroji eilė: Besperaitytė, Čiurlionytė, Žiedonienė, Mockutė ir Jurgaitytė.

* ELIZABETH CROOKS, Friendly Flower Shop savininkė, gerai žinoma lietuviams gėlių prekybininkė, krautuvei persikėlus į naujas patalpas, lįpdama laiptais sunkiai susiželdė.

Elizabeth šiuo metu gydoma Shaker Medical Center (11710 Shaker Blvd.) ligoninėje.

NAUJAS LSK ŽAIBO LAIMĖJIMAS

Nors tinklinio sezonas JAV-se oficialiai baigėsi gegužės mėnesį visos Amerikos tinklinio pirmenybėmis (šiais metais jos įvyko Omahoje, kur Žaibas pasidalino 9-tą vietą), vasaros metu įvyksta keletas didesnių turnyrų, daugiau ar mažiau skirtų komandų pajėgumo ir intereso išlaikymui.

Vienas iš tokių turnyrų įvyko birželio 19 d. Plainfield, New Jersey, kur LSK Žaibas paėmė pirmą vietą. Tai buvo Edward P. Butler Memorial Invitational Volleyball Tournament. Edward P. Butler buvo ilgametis tinklinio entuziastas ir Plainfield YMCA moterų tinklinio komandos treneris. Jis taip pat buvo ir pats pirmasis Clevelando lietuvių tinklininkų draugas, kurį Žaibiečiams teko malonumas susipažinti pirmą kartą dalyvaujant amerikiečių tinklinio turnyre, Baltimorėje, 1959 metais. (Su jo komanda LSK Žaibui teko žaisti, tur būt, patį spalvingiausią ir labiausiai įtemptą setą, kurį Žaibas laimėjo 22:20!) E.P. Butler mirė prieš porą metų, ir šis turnyras buvo skirtas jo atminčiai.

Nors žaidime dalyvavo tik penkios komandos, šis turnyras turėjo keletą įdomių ypatybių:

1) Turnyre dalyvavo tos pačios komandos kaip New Yorko turnyre balandžio mėnesį, kurį Žaibas, nors paėmęs tik trečią vietą pradiniam rate, laimėjo finaliniame rate. Šį kartą Žaibas pasirodė žymiai geriau, per visą turnyrą pralaimėdamas tik vieną setą;

2) Šiame turnyre susitiko trijų apylinkių čempionai -- Grand Central Y, N.Y., N.Y., USVBA Region 2 - New York ir New Jersey valstijoms, North Branch Y, Philadelphia, Pa., USVBA Region 3 - Delaware, District of Columbia, Maryland, Pennsylvania ir Virginia valstijos ir LSK Žaibas, USVBA Region 4 -- Ohio, Kentucky ir West Virginia valstijų čempionas;

3) Tos abi komandos (Grand Central Y ir North Branch Y)

buvo vienintelės visų rytinių pakraščio valstybių atstovės Amerikos Tinklinio Pirmenybėse, Omahoje;

4) New York Grand Central Y su LSK Žaibu pasidalino 9-tą vietą Omahos pirmenybėse. Šis susitikimas neoficialiai "išaiškino" kas geresnis.

Atskirų rungtynių rezultatai: Pradinis ratas

Žaibas - Grand Central Y 1:1 (15:13, 4:15); Žaibas - Rahway 2:0 (15:7, 15:3); Žaibas - Newark "Stitch" 2:0 (15:7, 15:10); Žaibas - North Branch Y 2:0 (15:7, 15:12)

Puslaubaigminės rungtynės

Žaibas - North Branch Y 2:0 (15:12, 15:12); Grand Central Y - Stich 2:0 (15:7, 15:4)

Baigminės rungtynės

Žaibas - Grand Central Y 2:0 (15:8, 15:12).

Už laimėjimą kiekviena Žaibiečių buvo apdovanota mažumėdaliu, o visa komanda gavo dvi taures, -- vieną vienkartinę ir kitą didžiuoju pereinamą taure, kurią turės teisę laikyti iki kitų metų turnyro. Šiame turnyre komandoje žaidė visos Omahos turnyro veteranės -- Aušra Barzdukaitė, Regina Besperaitytė, Dalė Čiurlionytė, Kristina Gelažytė, Mary Hoetzle, Dalia Jurgaitytė ir Vilija Mockutė. (rkb)

BAIGĖ MOKYKLĄ

Dalė R. Jurgaitytė, Raimundas Karosas, Mykolas F. Mažeika, Teresė I. Mėlynauskaitė, Vilija J. Mockutė, Marija Petkevičiūtė, Roanda M. Skupaitė, Jovana T. Stagnitaitė ir Ronaldas E. Zelenskas baigė Collinwood aukštesniąją mokyklą. Iš virš keturių šimtų baigusiujų mokyklą, R. Skupaitė baigė aštuntąją

LIETUVIŲ SALĖ-SVETAINĖ

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Tai sava, lietuviška pastogė įvairiems parengimams, koncertams, susirinkimams, parodoms, vaidinimams, šokiams rengti.

REMDAMI SAVUS — REMIATE SAVE.

L.V.S. RAMOVĖ CLEVELANDO SKYRIUS

"KARIUT" PAREMTI RUOŠIA

GEGUŽINĖ

(sekmadienį), 2 val. p. p. Čiurlionio namuose. kuri įvyks 1935 M. BIRŽELIO MĖN. 27 D.

BUFETAS, BARAS, MUZIKA, LOTERIJA.

ĮEJIMAS 1 DOL.

Skyriaus Valdyba

Įnašai į jūsų
taupymo sąskaitą
gauti iki liepos 10
neša nuošimčius
nuo liepos 1

Klausk mūsų

apie naujos sąskaitos atidarymą. Tai pelninga ir jūsų sąskaita yra apdrausta.

Cleveland Trust

Didžiausias Ohio Bankas

Federalinės Depositų Draudimo Bendrovės narys

ir D. Jurgaitytė -- dvidešimt devintąją.

Vilija Mockutė yra paskelbta per penkis semestrus geriausiai lankusių mokyklą sąrašė. Taipgi Vilija Mockutė gavo trofėją už fizinį auklėjimą. R. Skupaitė yra paskelbta per šešius semestrus geriausiai lankusiųjų sąrašė ir gavo tris garbės pažymėjimus.

* RŪTA MOCKUTĖ Korp! Neo-Lithuania filiterė, ilgesnį laiką keliavusi po Europą, grįžo pas savo tėvus į Clevelandą.

* Šį šeštadienį, birželio 26 d., 7 val. vakare renkames į Lietuvų salę (6835 Superior Avenue) įdomiam vardadieninkų pagerbimo VAKARUI.

Pagerbsime ne tik Aloyzus, Antanus, Julius. Pranus, Vitus, Vladus, Zenonus, bet ir Jonus, Petrus ir Povilus.

Vakaro metu bus trumpa, bet turininga programa. Veiks vaišių stalas su skaniais valgiais bei gaivinančiais gėrimais. Gros šokių muzika.

Įėjimas visiems nemokamai. Alus — pusė kainos.

Varduves ruošia Lietuvų Salės Bendrovės ir Lietuvų Klubo Vadovybė.

OPPORTUNITY

For a future with a well known Midwest Manufacturing Firm. We are now offering exclusive distributorships for a patented product. No competition. Factory trained personnel will assist you in setting up a tried and proven advertising and merchandising program. 100% mark up. Investment guaranteed. Minimum investment \$1,000. Maximum \$14,000. All replies confidential. For information write Director of Marketing. P. O. Box 14049, St. Louis, Missouri 63178.

UNITED MARKETING COMPANY

6286 Bartmer Avenue
St. Louis, Mo. 63130
(70-83)

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš tragiškų pergyvenimų Sibire jau išėjo lietuviškąja laida.

KAINA 3 DOL. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

* Po Jūsų mirties kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

REIKALINGI DARBININKAI

medelyno ir dekoratyvinės sodininkystės darbams. Darbas pastovus ir atlyginimas pagal sugebėjimus. Norintieji dirbti privalo važiuoti automobiliu ir būti 20-50 metų amžiaus.

Skambinti GARDEN'S FRIEND CO., IV 6-0816.

MŪRINIS NAMAS,

3 miegamieji, užbaigtas pramogų kambarys, namas ištiesai vėsinamas. Brathenhal rajone. Parduoda savininkas.

Teirautis tel. GL 1-7062 arba MU 1-6090. (68-73)

PARDUODAMI NAMAI

12 šeimų plytinis apartamentas, virš \$15,000 pajamų per metus. Garažai. Nebangus.

Šešių metų namas. 2 miegamieji žemai, padalintas rūsys, garažai. Labai didelis sklypas su sodu.

Mūrinis 2 šeimų 5-5 padalintas rūsys, garažai, 14 metų senumo. Euclid, Ohio.

4 miegamųjų, vienas pirmam aukšte, prie pat E. 185 gt.

Bungalow, 2 miegamieji žemai, rūsys, garažai, labai švarus.

Vienos šeimos namas netoli Neff Rd. ir bažnyčios. Prašo tik \$15,900.

Mažas namas be rūsiu. Vienas garažas. Netoli E. 185 gt. Prašo \$11,500.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti EAST SHORE REALTY Jozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba KE 1-2190

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• ALT S-gos skyriai ir pavieniai S-gos nariai, parėmę ALT S-gos Seimą stambesnėmis aukomis:

C. S. Cheleden, Philadelpia, Pa. \$100.00
E. Chicago skyr. \$100.00
Worcesterio sk. \$100.00
Richmon Hill, N. Y. skyrius \$100.00
Bostono skyrius \$50.00
Chicagos skyrius \$50.00
Elizabeth skyrius \$50.00
Detroito skyrius \$35.00
Philadelphijos sk. \$25.00
Clevelando skyr. \$25.00
St. Louis skyrius \$25.00
Brooklyno skyrius \$25.00
Wisconsinso skyr. \$25.00
J. L. Kasmauskas So. Boston \$25.00
Baltimorės skyr. \$10.00
A. L. Tautininkų Klubas, N. Y. \$10.00

• ALT S-gos Detroito skyrius, vadovaujamas Jono Gaizučio, padidino savo įnašą Vilties draugijai 50 dolerių.

Šis įnašas buvo įteiktas

Vilties draugijos narių suvažiavimo metu New York'e ir per klaidą buvo praleistas anksčiau skelbtame padidinsiu įnašų skyrių sąrašas.

• Dr. Eduardas ir Marija Jansonai, vilos Audronė Cape Cod savininkai išvyko jau į Cape Cod, Mass., kur atidarė savo vasarvietės vilą Audronė ir šiam sezonui jau priima svečius vasarajimui. Vili Audronė dabar yra viena iš didžiausių ir gražiausių lietuviškų vasarviečių Cape Cod prie pat atviro Atlanto jūros šiltos srovės palūdimio. Šiemet dar naujai pertvarkyta ir patobulinta, svečių patogumui įvesta karšto vandens dušai atskirame name ly "Audrutėje".

Tautiečiams linkėtina aplankyti ir praleisti savo atostogas vieloje Audronė ir pailsėti tikrai lietuviškoje aplinkumoje.

KORP. NEO-LITHUANIA STOVYKLA IR SUVAŽIAVIMAS

Korp. Neo-Lithuania vasaros stovykla šiais metais įvyks nuo rugpjūčio 28 d. iki rugsėjo 6 d. Rex Terrace resort on Elk Lake, Alden, Michigan. Tai yra labai graži ir erdvi vieta — lodge ir trylika kabinų su visais patogumais, sporto aikštės, motorlaiviai ir t.t. Kaina stovyklautojams 7 dol., svečiams savaitgalyje — 8 dol. dienai plus 4% mokesčiu.

Vyr. Valdybos pavedimu stovyklą organizuoja Detroito neolithuanai.

Ten pat rugsėjo 4-tą ir 5-tą dienomis yra šaukiamas Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas.

Visi korporantai yra prašomi atitinkamai sutvarkyti savo vasaros darbus bei atostogas, kad kuo skaitlingiausiai galėtų dalyvauti stovykloje ir suvažiavime.

Korp. Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

• VLIKo ir Eltos įstaiga persikėlė į kitas patalpas. Naujasis adresas yra toks: 29 W. 57 St., Fl. 10, New York, N. Y. 10019.

LLKS NAUJA VADOVYBĖ

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos naujai išrinktoji vadovybė pasiskirstė pareigomis ir aptarė artimiausios ateities darbus, kurių pirmoje eilėje — Sąjungos įstatininių institucijų nuostatų paruošimas ir pačių pareigūnų kvietimas.

Sąjungos pirmininku išrinktas — Matas Naujokas, vicepirm. — Antanas Šantaras, išdininku — Jonas Mildažis, nariu — Jonas Jurkūnas ir sekretoriumi — Aleksas Siliūnas. Pirmininko adresas: Mr. M. Naujokas, 7238 So. Francisco Ave., Chicago, Illinois 60629, tel. GR 6-7399.

IŠRINKTA NAUJA CHICAGOS SCENOS DARBUOTOJŲ SĄJUNGOS VALDYBA

Birželio mėn. 18 d. Tėvų Jezuiztų namuose įvyko Scenos Darbuotojų Sąjungos metinis susirinkimas, kuriame tarp kitų dienotvarkės punktų, buvo ir naujos valdybos rinkimai. Į naująją valdybą išrinkti Sofija Adomaitienė, Zita Kevalaitytė-Visockienė, Alė Kėžellienė, Algimantas Dikinis, Česlovas Rukuiža ir Anatolijus Kairys. Kandidatais pakviesti A. Sprindys ir J. Raudonis. Į revizijos komisiją išrinkta Leonas Barauskas, Kazys Oželis ir Ilčiukas.

Susirinkimas praėjo darbingerje nuotaikoje, dalyvaujant gausiam būriui narių ir svečių. Po 3 valandų našaus darbo susirinkimą uždarė S. Adomaitienė, palinkėdama visiems gerai pailsėti per vasaros atostogas, nes po jų laukia didelis darbas — dramų festivalio ruošas. Kaip žinome, dramų festivalis prasidės ateinančią rudenį ir tęsis visą lapkričio mėnesį. Pirmuoju veikalu yra numatyta statyti Los Angeles gyvenančios beletristės Alės Ritos dramą "Ant lietuvių krašto".

TORONTO

TEIKIĄS VILČIŲ DAINININKAS

Torontiškis Rimas Strimaitis lanko Royal Conservatory of Music Toronte. Mokosi pas garsų mokytoją dr. Ernesto Vincį. R. Strimaitis muziką studijuo-

East St. Louis lietuvių choras Aušra koncerto metu lietuvių parapijos salėje. Chorui vadovauja A. Paulikaitis.

ST. LOUIS

LIETUVIŲ CHORAS "AUŠRA" UŽBAIGĖ SEZONĄ

Nuo praeitų metų rudens intensyviai dirbęs choras "Aušra" užbaigė pasiruošimo ir lietuviškų dainų kultivavimo metus pasirodymas vietos lietuvių kolonijai savo surengtame koncerte — vakare. Pastebėtina, kad visi choristai ištisus metus kas sekmadienį su atsidėjimu stengėsi atsilankyti į repeticijas, atsisakydami savo sekmadienio laisvalaikio ir stengėsi, vadovaujami chorvedžio Alberto Paulikaitis, pasiekti gero dainų išpildymo — susidainavimo ir kartu įsijausti į dainų dvasią.

Atsilankiusieji įdėto darbo pasiekmes galėjo išgirsti koncerto — vakaro metu ir pajusti, jog choras ėjo pažangos keliu ir yra pasiekęs geresnio dainų išpildymo negu anksčiau. Šis koncertas buvo viena iš retų progų vietos lietuvių kolonijoje prisiminti, kad žmogui ne tik duonos ir vandens

jau antri metai. Pirmais metais jis gavo stipendiją iš Muzikos m-klos, o antrais — iš konservatorijos prezidento dr. Mazzolini. Dabartiniu metu jis lanko pamokas keturis kartus į savaitę ir ruošiasi rečitalui, kuris įvyks šią vasarą. Šiaip gi — socialinėmis giesmėmis R. Strimaitis kartas nuo karto pasirodo šv. Jono Krikštytojo parapijos bažnyčioje.

Rimas Strimaitis yra lyrinis, itin gražaus tembro, tenoras. Jis pasižymi ypač jautriu muzikalumu ir turi labai gerą muzikalinę klausą.

Prie šių dviejų, labai svarbių dainininkui pilių — pridėtinai dar jo nepaprastas pamėgimas dainavimo meno.

Malonu pabrėžti, kad R. Strimaitis asmenyje padidės mūsų lietuvių vyrų solistų eilės, kurios yra žymiai mažesnės ir retesnės negu moterų.

Gražios sėkmės jaunam solistui!

Pr. Alšėnas

• PABALTIEČIŲ FEDERACIJOS birželio mėn. minėjimas suruoštas birželio 17 d. praėjo didingos manifestacijos, susikaupimo ir ryžto ženkle. Minėjimo data kaip tik sutapo su pradžia Sovietinės Rusijos okupacijos pradėtais vykdyti prieš 25 metus Pabaltijy žiaurumais.

Pagrindinę kalbą pasakė Kanados gynybos ministras Paul Hellyer. Susilaukta nemažai sveikinimų su gražiausiais linkėjimais atgauti laisvę. Raštu sveikino ministras pirmininkas L. Pearson, konservatorių partijos ir federalinio parlamento opozicijos vadas J. Diefenbaker, Ontario provincijos ministras pirmininkas J. Roberts ir daugelis kitų. Kalbėjusieji Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovai išreiškė šių trijų tautų troškimą laisvės, už ją kovoti ir aukotis. Meninėj dalyje pasirodė latvių vyrų ir mišrūs estų ir lietuvių chorai.

• VYTAUTAS MEILUS, pastaruosius trejetą metų gyvenęs Vokietijoje, po ilgesnių atostogų, kurias praleido Kanadoje ir JAV birželio 17 d. aplėdo Toronto ir per Vancouverį išskrido į savo naują paskyrimo vietą Tokio Japonijoje.

reikia gyvenime, bet ir atsigalvinimo dvasioje — sieloje.

Choro "Aušra" valdybą įeina Vladas Tervydis — pirmininkas, Juozas Kleinaitis — sekretorius ir Alfonsas Gerčys — išdininkas. Choro vadovu nuo pat įsteigimo yra Albertas Paulikaitis. Vasaros metu choras atostogaus, kaip ir pavieniai choristai, bet rudenį vėl linkėtina, kad choras, prisitaikęs prie kolonijos lietuvių gyvenimo sąlygų ir pavienių choristų galimybių, suderins savo veiklą ir pasiruošimą taip, kad vėl galės tęsti pilnų sąstatu ar pasipildęs tolimesnį lietuviškos dainos skambesį lietuvių tarpe per tautines šventes ar pasirodymus.

IŠ ALT S-GOS APYLINKĖS VEIKLOS.

ALT Sąjungos apylinkės skyrius savo metinėje veikloje palaikė glaudų ryšį tarpusavyje ir reikėsi vietos lietuvių kolonijos gyvenime. Skyriaus nariai aktyviai prisidėjo prie ALT skyriaus darbų ir taip pat prie Lietuvių Bendruomenės bei BALFo uždavinių įvykdymo. Parėmė Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, Vasario 16-tos Gimnaziją ir kitas organizacijas, kaip Vilties draugiją, gan atžymėtinom aukom atsižvelgiant į vidutinį narių skaičių. Vasaros metu yra numatyta suruošti visų narių išvyką — gegužinę kurioje nors gražioje apylinkių vietovėje.

Br.T.

LOS ANGELES

R. Česnaitė giedos bažnytiniam koncerte.

PABALTIEČIAI BENDRAI MELSIS

Minėdami 25 m. Pabaltijy tautų liūdną ir skaudų pavergimą, Los Angeles lietuviai, latviai ir

M. Preikšaitis išpildys Bacho ir Brahmsio kūrinius vargonais.

estai evangelikai rengia minėjimą su bažnytinės muzikos koncertu, kurį iš lietuvių pusės išpildys jaunos, stiprios L.A. evangelikų lietuvių muzikų jėgos, R. Česnaitė, I. Park, Micpoviliūtė ir M. Preikšaitis. Šie stipriai ryškėja talentai jau ne kartą yra pasireiškę lietuvių tautinėse programose.

Minėjimas įvyks birželio 27 d. 7 val. vakare First Lutheran bažnyčioje 3119 W. 6 St. Įėjimas laisvas. Visi maloniai kviečiami prisidėti.

M. Sungaila

URBANIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Illinois Universitetą Urbanoje lanko bei lankė didelis lietuvių studentų skaičius. Baigusią lietuvių gretos kas met siekia dvi, tris ar net keturias dešimtis. Pirmoji iš skaitlingųjų u-tą baigusiu grupių buvo 1955 m. laida, taigi šiemet jie švenčia dešimtmetį. Šią sukaktį paminėti ir ta proga prisiminti mielas studentavimo dienas, sutikti draugus ir pažįstamus, yra ruošiamas 1953-1957 metų tarpe Illinois u-tą Urbanoje baigusiu ar tuo metu lankiusiu, sąskrydis. Jis įvyks š. m. "homecoming" metu, spalio mėn. 16 d.

Programoje numatoma keliu autobusais iš Chicago į Urbaną, kur visi galės aplankyti universitetą ir drauge stebėti futbolo su Indiana U-tu rungtynes. Po to autobusai parveš atgal Chicago, kur p. Giedraičių Baletto-Teatro salėje įvyks pobūvis — vakarienė su buvusių urbaniečių išpildoma programa.

Visi to meto urbaniečiai ir jų svečiai, kurie nori vykti autobusu ir drauge dalyvauti rungtynėse, yra raginami kuo skubiau registruotis pas Raimundą Korzoną, 6401 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629, (tel. 778-6723) prisidėdami 11.00 dol. čekį asmeniui: už rungtynių bilietus (\$5.00) ir autobusą (\$6.00). Šiai registracijai terminas yra liepos 15 d. Vėliau bilietai ir autobuso kelionė nebus garantuoti. Dėl platesnių informacijų skambinti ar rašyti R. Korzonui. Vakaro rezervacijų terminas bus paskelbtas vėliau.

• LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ratelių vadovų kursų užbaigimo proga, birželio mėn. 28 d. 2 val. po pietų Dainavos stovyklavietėje Lietuvių Tautinių Šokių Institutas kviečia tautinių šokių darbuotojų suvažiavimą.

Suvažiavime bus aptariami tautinių šokių ugdymo ir puoselėjimo klausimai.

• BRONĖ JAMEIKIENĖ ir RINGAILĖ ZOTOVIENĖ Lietuvių Tautinių Šokių Instituto narės ir šokių mokytojos nuo birželio mėn. 14 d. gyvena Dainavos stovykloje ir mokytoja tautinių šokių ratelių vadovų — mokytojų kursuose. B. Jameikienė surengė ir lietuvių tautinių drabužių parodėlę.

Kursams programą parengė ir jos pravedimu rūpinasi Lietuvių Tautinių Šokių Institutas. Kursus suorganizavo JAV LB Centro valdyba. Kursus lanko 25 kursantai iš įvairių JAV ir Kanados miestų.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Laisvosios Lietuvos redaktoriui

A. J. KAULĖNUI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Valdyba

Laisvosios Lietuvos redaktoriui

ALGIRDUI J. KAULĖNUI

mirus, šeimai ir jo bičiuliams gilią užuojautą reiškia

Dirvos Redakcija
ir
Vilties Leidykla

VALERIJAI ir MEČIUI BANKAUSKAMS,
LEOKADIJAI ir JUOZUI ŽVYNIAMS, DAN-
GUOLEI ir PETRUI GRIGANAVICIAMS, bei jų
jų šeimoms, netekus motinos-močiutės

LIUDVIKOS JABLONSKIENĖS,

nuoširdžią užuojautą reiškia

Eleonora ir Mečys Valiukėnai

Mielai

LEOKADIJAI ŽVYNIENEI,

brangiai mamytei mirus, liūdesio ir skausmo valandoje reiškiamo giliausią užuojautą

Modestavičiai ir
Stasys Virpša